ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Χ. ΚΟΝΤΑΞΑΚΗΣ

ΑΤΤΙΚΗ ΙΡΙΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
Ὁδὸς Καλάμιδος

ΕΤΟΣ Γ'. Ἀθῆναι, τῇ 1 Ἀπριλίου 1900. ΑΡΙΘ. 7.

ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΜΑΡΤΖΩΚΗ

ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Η ΙΔΕΑ

Στὸ φίλο μου καὶ συνάδελφο
Χρ. Βαρλέντη

Ἀπὸ τὸν κόσμο βγαίνω
Ὅπου τὸ τέλειο λάμπει,
Ὅπου δὲν εἶνε θάμπη,
Κ' ἡ ἀγνότητα μιλεῖ.

Ἀπὸ τὸν κόσμο βγαίνω,
Ὅπου ἡ μεγάλη φύσι
Τῶν ἄστρων ἔχει κλείσει
Τὴ θεία φεγγοβολή.

Κι' ἂν τ' ἄτομα μιὰ μέρα
Χυθῆκαν μανιωμένα
Καὶ γύρω μου ἐνωμένα
Μ' ἐρρίξανε στὴ γῆ,

Νεκρὸ σ' ἐσὲ γυρεύω
Τὸ σῶμά μου νὰ δώσω,
Στοῦ ἥλιου τὸ φῶς νὰ ἑνώσω
Τοῦ νοῦ μου τὴν αὐγή.

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ

Ἀπὸ τὸν τάφο βγαίνω
Γιγαντωμένο φάσμα.
Τὸ καταχθόνιο μου ἄσμα
Στὴν ἄβυσσο ἀντηχεῖ.

Κατάλευκος προβαίνω
Σὰν κρῖνος ἀφ' τὸν ἅδη·
Σὺ κρύβεις τὸ σκοτάδι
Στὴ μαύρη σου ψυχή.

Μὲ τὰ λυγνά σου χέρια
Σκάψε βαθειὰ ἕνα μνῆμα,
Νὰ θάψῃς ἕνα κρῖμα,
Νὰ κρύψῃς μιὰ ντροπή.

Κ' ἐγὼ τοῦ ὑγροῦ ματιοῦ μου
Θὰ κρύψω στὰ χορτάρια,
Τ' ἁγνὰ μαργαριτάρια
Στῆς νύχτας τὴ σιωπή.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΙΣΤΡΙΩΤΟΥ

ΕΙΚΟΣΤΗ ΠΕΜΠΤΗ ΜΑΡΤΙΟΥ

Εὐκλεὴς τῶν Τουρκομάχων σημαία, σημαία ἐξυφανθεῖσα ὑπὸ τῶν στιβαρῶν βραχιόνων τριῶν χιλιετηρίδων, σημαία βαφεῖσα ὑπὸ τοῦ εὐανθοῦς αἵματος τῶν μαρτύρων τῆς πίστεως καὶ τῶν ἐλευθερωτῶν τῆς Πατρίδος, ἀνεπετάσθης τέλος πάντων ἐπὶ τῶν ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας ἐπάλξεων, πρὸς ἀμύθητον χαρὰν τῶν τεσσάρων τῆς δουλοσύνης ἑκατονταετηρίδων, αἵτινες δεσμώτιδες μέν, ἀλλὰ φρυαττόμεναι ἐπειρῶντο, ὅπως θραύσωσι τὰ τυραννικὰ τοῦ κατακτητοῦ δεσμά. Ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ δὲ χώρου ἀναπετασθεῖσα κατὰ τὴν λαμπρὰν τῆς ἐκκλησίας ἡμέραν, καθ' ἣν ἐνεουργήθη ἡ κτίσις καὶ ἐβρεφουργήθη ὁ κτίστης, καὶ διακοσμηθεῖσα ὑπὸ τοῦ εὐγενεστάτου τῶν λαῶν ἐμβλήματος *Ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος* ἀνέδειξας τὴν τοῦ Ἔθνους δύναμιν νικηφόρον καὶ ἀήττητον. Διότι λαὸς ἔχων τὸ θρησκευτικὸν αἴσθημα ἀκραιφνὲς καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν πατρίδα φλογεράν, εὐκόλως δύναται νὰ θραύσῃ τὰς ἁλύσσεις τῆς δουλοσύνης.

Τὸ ἑλληνικὸν γένος ἐν τῇ μακρᾷ αὐτοῦ σταδιοδρομίᾳ ἐτέλεσε πολλοὺς καὶ μεγάλους ἀγῶνας, ἀλλ' οἱ μέγιστοι τούτων ἦσαν οἱ ἐπὶ τῶν Μηδικῶν καὶ οἱ ἐπὶ τῶν Τούρκομάχων. Οἱ ἐν Μαραθῶνι, οἱ ἐν Σαλαμῖνι καὶ οἱ ἐν Πλαταιαῖς ἀγωνισάμενοι συνέδεον τὴν θρησκείαν μετὰ τῆς πατρίδος, ὡς περιφανῶς μαρτυροῦσι δύο μεγάλοι ταύτης τῆς περιόδου ποιηταὶ ὁ Σιμωνίδης καὶ ὁ Αἰσχύλος. Βεβαίως οἱ θεοὶ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων δὲν ἦσαν ἀληθεῖς, ἀλλὰ τούτοις πεποιθότες ἔσωσαν τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς στρατιωτικῆς τῆς Ἀσίας πλημμύρας καὶ ἐπὶ τούτων ἐστηρίζοντο αἱ πλεῖσται τῶν πολιτικῶν καὶ ἰδιωτικῶν σχέσεων. Ἀλλ' οἱ δυστυχεῖς ἐκεῖνοι θεοί, ὧν αἱ παντοειδεῖς μορφαὶ μετέβαλον τὴν ὅλην Ἑλλάδα εἰς Μουσεῖον, ἀπηνῶς ὑπὸ τῶν φιλοσόφων κατεδιώχθησαν καὶ καταδιωχθέντες, κατέπεσαν ἐν τοῖς ὀλεθροποιοῖς τῆς διανοίας βαράθροις καὶ συνετρίβησαν. Ἐξαίρεσιν βεβαίως ποιεῖ ὁ Σωκράτης, ὅστις ἦτο εὐσεβὴς περὶ τὰ θεῖα, ἀλλ' ἡ ἀτελὴς ἐκείνη θρησκεία δὲν ἦτο οὕτως ἰσχυρά, ὅπως ἀνθέξῃ εἰς τὴν δεινὴν ἐκείνου διαλεκτικήν. Οὕτως ὁ μέγας τῆς ἀρχαιότητος διδάσκαλος ὁμοιάζει πρὸς τὸν ἥλιον, ὅστις φωτίζει μὲν καὶ θερμαίνει, ἀλλὰ καὶ διαλύει καὶ ἀποσυντίθησι τὰ σηπόμενα σώματα καὶ ἡ ἔντονος αὐτοῦ διαλεκτικὴ εἶναι παρεμφερὴς πρὸς τὴν ἰσχυρὰν τοῦ βορρᾶ πνοήν, ἥτις διασκεδάννυσι μὲν τὰς νεφέλας καὶ ἀποκαλύπτει τὸν λαμπρὸν οὐρανόν, ἀλλὰ συνάμα συνταράσσει τὸν πόντον καὶ τὸ ἀνερμάτιστον σκάφος ἢ θραύει ἐπὶ κυματοπλῆγος βράχου ἢ ὠθεῖ πρὸς τὸν πυθμένα τῆς θαλάσσης. Ὁπωσδήποτε ἡ ποιητικὴ τῶν ἀρχαίων θρησκεία κατέπεσε καὶ καταπεσοῦσα κατέστησε τὸ Ἑλληνικὸν γένος χωλὸν καὶ μὴ δυνάμενον νὰ βαδίσῃ.

Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν ἕτερον πόδα, δηλ. κατὰ τὴν φιλοπατρίαν, ἐπῆλθε σπουδαία βλάβη ἐπὶ μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Διότι ὁ μαθητὴς τοῦ Ἀριστοτέλους ἤγαγε μὲν τὸν Ἑλληνικὸν πολιτισμὸν μέχρι τοῦ Ἰνδοῦ, ἀλλ' ἀνεκήρυξε τὸν κοσμοπολιτισμὸν ἐντειλάμενος τοῖς στρατιώταις, ὅπως τὴν οἰκουμένην θεωρῶσιν ὡς πατρίδα καὶ διακρίνωσι τοὺς μὲν Ἕλληνας διὰ τῆς ἀρετῆς, τοὺς δὲ βαρβάρους διὰ τῆς κακίας.

Οὕτως ἐν τῷ ὠκεανῷ τῆς κοσμοκρατίας ἐπνίγη ἡ εὐσταλὴς τῆς Ἑλληνικῆς ἐθνικότητος παρθένος. Ἡ κοσμοκρατία ἐγεννήθη μὲν ἐν τῇ κεφαλῇ τοῦ Ἀλκιβιάδου, ἀλλ' ὁ εὐφυὴς Ἀριστοφάνης ὠνόμασε ταύτην νεφελοκοκκυγίαν. Αἱ δὲ Ρωμαϊκαὶ κατακτήσεις, ἐπέρρωσαν τὸν κοσμοπολιτισμόν, ἡ κοσμοκρατία ὅμως αὐτῶν ἐγένετο ρυπαρὸν δοχεῖον, ἐν ᾧ ἐσάπησαν οἱ ἑτεροήθεις λαοὶ καὶ διεφθάρησαν, ἐσώθησαν δὲ μόνον διὰ τοῦ Σωτῆρος. Ναί! ὁ Χριστιανισμός, καταπολεμήσας τὰ τελευταῖα λείψανα τῆς ἀρχαίας θρησκείας, ἥτις ἥρμοζεν εἰς τὴν παιδικὴν τοῦ λαοῦ ἡλικίαν, ἀπέδωκεν εἰς τὸν κόσμον τὰς ἀρετάς, αἵτινες σώζουσι τὸν οἶκον καὶ κρατύνουσι τὸ κράτος. Οὕτω πάλιν τὸ θρησκευτικὸν αἴσθημα ἐγένετο ἀκραιφνὲς

καὶ ἀκμαῖον, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ Βυζαντίου, ὅπερ ἐγένετο ἡ μητρόπολις τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἐπέδρασαν αἱ ἰδέαι τῆς Ἀσίας, τῆς ἐχούσης δεσπότας καὶ οὐχὶ ἐλευθέρους καὶ φιλοπάτριδας λαούς. Ἐνταῦθα ὑπῆρχε βαθύτατον θρησκευτικὸν αἴσθημα μέχρι θεοληψίας, ἀλλὰ κατὰ τὸ πλεῖστον ψυχρὰ πρὸς τὴν πατρίδα ἀδιαφορία. Ὁ Ρωμανὸς καὶ ὁ Δαμασκηνὸς εἶναι οὐρανοφάντορες καὶ οὐρανογείτονες, εἶναι ἡδημελεῖς τῶν οὐρανίων θόλων ἀηδόνες, εἶναι τηλεφανεῖς ἀκτῖνες, ἐκπεμφθεῖσαι ἐκ τοῦ ἀπλέτου φωτὸς τοῦ ὑπερτάτου ὄντος, καὶ μουσοχαρεῖς διάνοιαι εἰς αἰθερίας σφαίρας ἀναβαίνουσαι· ἀλλὰ δὲν εἶναι καὶ οἱ ἐνθουσιώδεις τῆς πατρίδος στρατιῶται, οὐδ' οἱ ἡγήτορες τῶν ἐθνικῶν ἰδεῶν. Ἐνῷ οἱ μεγάλοι τοῦ Χριστιανισμοῦ οἰκοδόμοι κτίζουσι καμίνους, ἐξ ὧν καταρρέουσι ποταμοὶ θρησκευτικοῦ πυρός, ἐν τῷ ἔθνει ἐκείνῳ, ἐν ᾧ ἐγεννήθη ἡ φιλοπατρία, δὲν παρέχουσιν ἄλλο τι ἢ ἀπάτριδας καὶ ἀπόλιδας κοσμοπολιτισμοῦ χιόνας. Οὕτως ἡ Ἐκκλησία ἐγένετο ἀφρούρητος καὶ ἀνυπεράσπιστος, καὶ τὸ ἔθνος, ὅπερ ἐδημιούργησε τὴν ἐλευθερίαν, ἐδουλώθη.

Ἐδουλώθη μὲν τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, ἀλλὰ δὲν ἔθανεν, ὡς οἱ πλεῖστοι τῶν δουλωθέντων λαῶν. Τοὐναντίον ἔφυγεν ἐκ τῶν τερηδόνων καὶ σηπεδόνων πόλεων, ὥρμησεν εἰς τὰς φάραγγας καὶ τοὺς ἀπορρῶγας βράχους, ἐξενίσθη ὑπὸ τῶν γλυκέων μειδιαμάτων τῆς φύσεως, ἐτόνισε τὸ σῶμα, ἤντλησε φυσικὰς δυνάμεις καὶ ἐκ τῆς μακραίωνος αὐτοῦ ἱστορίας ἐδιδάχθη, ὅτι πρέπει νὰ συνδέσῃ τὴν πίστιν μετὰ τῆς πατρίδος. Ὑπὲρ τῆς ἑνότητος τῶν δύο τούτων ὁ Γρηγόριος θραύει τὰ πατριαρχικὰ σκῆπτρα καὶ δέχεται τὸν μαρτυρικὸν θάνατον καὶ τὸ ἄφθιτον κλέος· ὁ μητροπολίτης Γερμανὸς ἰταμῶς καὶ γενναίως εὐλογεῖ τὴν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως ἐν Ἀγίᾳ Λαύρᾳ καὶ ὁ ἀρχιμανδρίτης Δικαῖος, ὁ ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐπικληθεὶς Παπαφλέσας, πίπτει ἀγωνιζόμενος κατὰ τῶν τακτικῶν στρατῶν τοῦ στρατηλάτου τῆς Αἰγύπτου. Ἡ θρησκεία λοιπὸν καὶ ἡ πατρὶς συνηνώθησαν οὐ μόνον ἐν λόγοις, ἀλλὰ καὶ ἐν ἔργοις, καὶ ἡ ἕνωσις ἐκυρώθη διὰ ἱεροῦ αἵματος. Τῇ ἀληθείᾳ μέγιστον πολιτικὸν ἁμάρτημα διεπράξαντο οἱ σύμβουλοι τοῦ Πατισάχ, ὅτε ἐτόλμησαν διὰ τοῦ ἀπαγχονισμοῦ τοῦ κορυφαίου τῆς ἐκκλησίας νὰ ἐξεγείρωσι τὸ θρησκευτικὸν λαοῦ εὐσεβοῦς αἴσθημα. Τότε πᾶς Χριστιανὸς ἐνόμισεν ἱερὸν καθῆκον νὰ τιμωρήσῃ τοὺς φονεῖς καὶ ὑβριστὰς τοῦ φιλοπάτριδος τῆς ἐκκλησίας πατρός.

Τῇ ἀληθείᾳ τὸ τόλμημα τῶν Τουρκομάχων δὲν ἦτο προϊὸν ἐνθουσιασμοῦ, ἀλλ' ἱερᾶς μανίας· διότι ὀλίγοι ποιμένες καὶ γεωργοὶ καὶ εὐάριθμοι ναυτίλοι καὶ ἔμποροι ἄνευ συντάξεως στρατιωτικῆς καὶ ἐφοδίων τοῦ πολέμου ἐτόλμησαν, ἵνα ἀγωνισθῶσι καθ' ὁλοκλήρου κοσμοκρατορίας. Δὲν εἶχον μὲν ὑλικὰ ὅπλα καὶ ἐφόδια. ἀλλ' ἦσαν πάνοπλοι δι' ὅπλων φοβερωτέρων, εἰλημμένων ἐκ τοῦ ἀκενώτου ὁπλοστασίου τῶν ἰδεῶν. Ἐντεῦθεν οἱ θυμόσοφοι ἐκεῖνοι Τουρκομάχοι ἤντλησαν τὰ ἠθικὰ ὅπλα, δι' ὧν ἠγωνίσατο ἐν Βαλτετσίῳ, ὅπερ εἶναι οὕτως εἰπεῖν, ὁ Μαραθὼν τῶν ἀγώνων τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, ἐν Γράνᾳ, ἐν Δερβανακίῳ, ἐν Γραβιᾷ, ἐν Βασιλικοῖς, ἐν Ἀραχώβῃ καὶ ἀλλαχοῦ. Οἱ ἰταμοὶ ἐκεῖνοι στρατιῶται τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος ἄνευ τηλεβόλων ἠδυνήθησαν νὰ ἐκπορθήσωσι φρούρια δυσάλωτα, ὡς τὸ Παλαμήδιον, τὴν Μονεμβασίαν, τὴν Πύλον, τὴν Μεθώνην, τὴν Κορώνην καὶ τὴν Τρίπολιν, ἐν ᾗ ἡ θεία δικαιοσύνη ἐτιμώρησε μυριάδας πολεμίων διὰ τὰς σφαγὰς καὶ τὰς ἀτιμώσεις τεσσάρων αἰώνων.

(ἀκολουθεῖ)

HENRI ZSCHOKKE

ΤΟ ΚΟΥΚΙ

Ἡ αἴθουσα ἦτο γεμάτη κόσμου, ἐκ τοῦ ὁποίου μόνον ὀλίγα πρόσωπα δὲν ἐγνώριζα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἕνα ρῶσσον συνταγματάρχην, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἔλθει δι' ὀλίγας ἡμέρας. Ἦτον ἡλικίας ἑξήκοντα χρόνων περίπου, εὐρώστου καὶ διακεκριμένου ἐξωτερικοῦ. Εἰς τὸ πρόσωπόν του ἔφερε πλείστας οὐλὰς καὶ τὸ στῆθος του ἦτο γεμάτον ἀπὸ παράσημα, τὰ ὁποῖα εἶχε λάβει κατὰ τὴν διάρκειαν δύο ἐκστρατειῶν ἐκ τῶν ὁποίων διηγεῖτο πολλὰς περιέργους λεπτομερείας.

Ἐν τῇ ἐξάψει τῆς διηγήσεώς του ἤνοιξε τὸ ἐσωκάρδιόν του διὰ νὰ ἐπιδείξῃ πληγὴν τοῦ στήθους. Παρετήρησα τότε ὅτι ἔφερεν ἐπὶ τοῦ στήθους του χρυσῆν ἅλυσιν ἐξ ἧς ἐξαρτᾶτο εἶδός τι πυξίδος.

— Ἰδοὺ τὸ τραῦμα, ἀνέκραξεν.

Μεθ' ὃ δεικνύων καὶ τὸ κοσμημάτιον.

— Οἱ γενίτσαροι, προσέθηκεν, μοῦ ἥρπασαν τὰ πάντα . . καὶ δὲν διέσωσα παρὰ τὸ κόσμημα τοῦτο, τὸ ὁποῖον εἶνε τὸ πολυτιμότερον ὅλων,

Καθεὶς ὑπέθετεν ὅτι τὸ ἀντικείμενον ἐκεῖνο θὰ ἦτο πολύτιμός τις λίθος.

— Ἀπατᾶσθε, εἶπεν ὁ συνταγματάρχης πρὸς τοὺς περιέγους ὅσοι τὸν περιεστοίχισαν. Εἶνε ἕνα κουκί . . . ἁπλοῦν.

— Κουκί ! ἀνέκραξαν ἅπαντες.

— Μάλιστα καὶ θὰ σᾶς διηγηθῶ τὴν ἱστορίαν αὐτήν. . . Ἴσως δὲν θὰ ἦνε πολὺ ἐνδιαφέρουσα, ἐν τούτοις . . ἀκούετε πάντοτε καὶ δὲν βλάπτει.

Ἕκαστος ἔλαβε μίαν θέσιν.

Ἐγὼ δ' ἐπλησίασα περισσότερον.

Ὁ συνταγματάρχης ἤρχισεν οὕτω πῶς:

— Εἰς ἡλικίαν δεκαπέντε χρόνων, κατετάχθην εἰς τὸν στρατὸν καὶ εἴκοσι χρόνων ἐγενόμην ἀνθυπολοχαγός. Ὁ ταγματάρχης μας εἶχε μίαν θυγατέρα πολὺ ὡραίαν, μὲ τὴν ὁποίαν ἤμουν ἐρωτευμένος . . . Ἡ νέα κόμησσα Σοφία Δ'Ὀρενδορφ, ἦτο δέκα ἓξ ἐτῶν. Καὶ ἐγώ, καθὼς σᾶς εἶπα, ἤμουν εἴκοσι. Φαντάζεσθε τί δύναται νὰ συμβῇ ἐκ τῆς ἐπικοινωνίας δύο ἀνθρώπων διαφόρου γένους καὶ τοιαύτης ἡλικίας. Εἶνε ἀναπόφευκτον τὸ ἀποτέλεσμα. Ἐν τούτοις ὁ ταγματάρχης, μὲ ὅλον τὸ ἀέτιον βλέμμα ὅπου εἶχε, δὲν διέκρινε τίποτε. Βλέπετε ὅτι αὐτὸ τὸ περιστατικὸν δὲν ὑπήγετο εἰς τὰς διατάξεις καὶ τοὺς κανονισμοὺς τοῦ συντάγματος καὶ ὡς ἐκ τούτου ὁ πατὴρ δὲν ἔπερνε μυρωδιὰ ἀπὸ τὰ τρέχοντα. Ἄλλως τε ἤμουν εὐνοούμενός του καὶ μὲ ἀγαποῦσε διότι εἶχε γνωρίσει τοὺς γονεῖς μου. Ἐφέρετο πρὸς ἐμὲ ὡς πατὴρ καὶ ὁ δυστυχὴς ἠθέλησα νὰ γίνω υἱός του. Μὰ δὲν τὸ ἐλογάριαζε καὶ αὐτὸς τοιοῦτόν τι. Ἦτον ταγματάρχης. Ἤμουν ἀνθυπολοχαγός. Ἦτον κόμης. Καὶ ἤμουν . . τίποτε ! Ἦτον πλούσιος. Καὶ ἤμουν πτωχὸς ὡς ὁ Ἰώβ. Ἡ ἀπόστασις λοιπόν, ποῦ μᾶς ἐχώριζεν, ἦτο πολὺ μεγάλη !

Ἐν τούτοις ἡ νέα κόμησσα δὲν ἐφαίνετο παρατηροῦσα τόσῳ τὴν πτωχίαν μου καὶ τὴν ἀσημότητά μου . . Διέκρινα μάλιστα ὅτι πρὸς ἐμὲ ἐφέρετο διαφορετικὰ παρὰ πρὸς τοὺς ἄλλους συναδέλφους μου. Ἐχόρευε περισσότερον μαζί μου. Καὶ ὡμιλοῦσε ἐπὶ μακρότερον διάστημα.

Τὸ καλοκαῖρι, μαζὺ μ' ἐμὲ μόνον ἐπεριπατοῦσεν εἰς τὸν κῆπον εἰς τὴν ἔπαυλιν.

Τὸν χειμῶνα, ἐγὼ ὁδηγοῦσα τὸ ἔλκηθρόν της. Ἀλλ' ἐκ τούτου δὲν ἠδυνάμην νὰ συμπεράνω καὶ ὅτι μὲ ἀγαποῦσε. Ἔλειπαν τὰ πειστήρια. Χιλιάκις μοῦ ἦλθε νὰ τῆς ἐξομολογηθῶ, ὅτι τὴν ἐλάτρευα. Ἀλλά, ὁ Θεὸς τὸ ξέρει, ποσάκις ἐβάδισα ζωηρότερα κατὰ μιᾶς κανονοστοιχίας, παρὰ ὅταν ἐπρόκειτο νὰ κάμω ἕνα βῆμα ἐνώπιον τῆς Σοφίας.

Ἕνα βράδυ, ἔφερα μίαν διαταγὴν πρὸς τὸν ταγματάρχην, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἦτο σπῆτί του δυστυχῶς, ἠναγκάσθην νὰ τὸν περιμείνω. Ἀλλὰ διὰ νὰ τὸν περιμένω, ἔπρεπε νὰ μείνω μόνος μετὰ τῆς Σοφίας. Καὶ ἐκείνη μοῦ τὸ ἐπέτρεψεν.

Εἰς ἡμᾶς τοὺς δύο συνέβαινε κάτι τι παράδοξον. Ὅταν εὑρισκόμεθα μεταξὺ πολλοῦ κόσμου, δὲν ἐχωριζόμεθα καὶ δὲν ἐπαύαμε νὰ ὁμιλοῦμε καὶ ν' ἀστειευόμεθα. Ἀλλ' ὅταν εὑρισκόμεθα μόνοι μας, δὲν ἠξεύραμε τί νὰ κάμωμεν.

Ἄ ! Δηλαδή. . . ἠξεύραμε κάλλιστα τί ἔπρεπε νὰ κάμωμεν. Ἀλλὰ δὲν ἐτολμούσαμε.

Ἐπάνω εἰς ἕνα τραπεζάκι εὑρίσκετο ἕνα κασσονάκι, περιέχον ἕνα παιγνίδι, λεγόμενον «ὁ μῦλος», παρ' αὐτὸ δὲ σωρὸς ἀπὸ κουκιὰ λευκὰ καὶ σκοῦρα.

Κατόπιν μακρᾶς σιωπῆς ἡ Σοφία μὲ προσεκάλεσε νὰ παίξωμεν. Μοῦ ἔδωκε τὰ μαῦρα κουκιὰ καὶ ἐκράτησε τὰ λευκὰ καὶ ἠρχίσαμε. Ἐκείνη συνεχῶς ἐκέρδιζε καὶ αὐτὸ μ' ἐθύμωνε ἐμὲ καὶ ἐφιλονεικοῦσα διὰ τὸ ἐλάχιστον, ἀποβάλλων κατ' ὀλίγον τὴν συστολὴν καὶ τὴν ταραχήν, τὴν ὁποίαν ἠσθανόμην. Ἐμιλούσαμε καὶ οἱ δύο, ὅπως ὅταν εὑρισκώμεθα μεταξὺ μεγάλης συντροφιᾶς. Εἰς τὸν θυμόν μου ἐπάνω, ὅπου ἐξηκολούθουν νὰ χάνω, ἥρπασα ἕνα κουκὶ καὶ τῆς τὸ ἐπέταξα. Τὸ κουκὶ διέγραψε καμπύλην καὶ ἔπεσεν ἐντὸς τοῦ παρθένου στήθους τῆς Σοφίας. Εὐτυχῶς ποῦ δὲν ἦτο βέλος.

Ἐν τούτοις τὰ ἔχασα κἄπως.

Ἡ Σοφία ἐκοκκίνησε καὶ ἐχαμήλωσε τοὺς ὀφθαλμούς της.

Καὶ οἱ δύο δ' ἐμείναμε ἀκίνητοι καὶ σιωπηλοί. Ἐφοβούμην μήπως ἐγενόμην αἰτία νὰ ὀργισθῇ ἐναντίον μου καὶ δὲν ἐτολμοῦσα νὰ τὴν ἀτενίσω. Τέλος ἐσήκωσα τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἶδα, ὅτι μὲ παρετήρει σοβαρῶς.

Τότε ἔπεσα εἰς τοὺς πόδας της καὶ τῆς ἐζήτησα συγγνώμην. Ἔλαβα τὴν χεῖρά της συγχρόνως. Καὶ δὲν μοῦ ἀπήντα μέν, ἀλλὰ δὲν ἀνέσυρε καὶ τὴν χεῖρά της ἐκ τῶν ἰδικῶν μου.

—Ὦ ! Σοφία ! ἀνέκραξα. Μὴ θυμώσεις μαζύ μου. Θὰ ἀποθάνω ἀπὸ τὴν θλῖψίν μου, ἐὰν σὲ προσέβαλα. . . διότι δὲν ζῶ παρὰ διὰ σέ. . . καὶ χωρὶς σὲ ἡ ζωή μου δὲν εἶνε τίποτε.

Μία ὁμιλία ἔφερε τὴν ἄλλην, ὅπως γίνεται συνήθως. Καὶ ἐπὶ τέλους μὲ δακρυσμένους ὀφθαλμοὺς τῆς ὡμίλησα ἐπὶ μακρὸν καὶ τὴν παρεκάλουν νὰ μοῦ εἰπῇ μίαν λέξιν μόνον, ἐνῷ δὲν τῆς ἔδιδα καιρὸν νὰ μοῦ τὴν εἴπῃ, . . Σημειώσατε τώρα, ὅτι δίπλα εἰς τὸ ἄλλο δωμάτιον εἶχεν ἔλθῃ ὁ ταγματάρχης ἤδη καὶ ἀκούσας τὴν ὁμιλίαν, ἤνοιξε τὴν θύραν καὶ ἐστάθη.

Ἡ στεντόρειος φωνή του αἰφνιδίως ἀπήγγειλε καθ' ἡμῶν τὰς βαρυτέρας καὶ ἐνεργητικωτέρας στρατιωτικὰς ὕβρεις καὶ ποινάς.

Εὑρισκόμην γονυπετὴς πρὸ τῆς Σοφίας καὶ εὐθὺς ἠγέρθην ἀσυνειδήτως, ἡ δὲ Σοφία τὸν ἐμιμήθη.

Ἠθέλησα νὰ δικαιολογηθῶ.

Ἀλλὰ πρὶν ἀνοίξω τὸ στόμα μου :

— Σιωπή ! ἀνέκραξεν μετὰ τόσης δυνάμεως, ὥστε ν' ἀκουσθῇ ἀπὸ ἓν σύνταγμα ἱππικοῦ. Σύ, Σοφία, θὰ ἀναχωρήσῃς αὔριον. Σεῖς, κύριε, ζητήσατε μετάθεσιν διὰ τὰς ἐπαρχίας, ἐὰν θέλετε τὴν ζωήν σας.

Καὶ εὐθὺς ἐξῆλθε τοῦ δωματίου.

Ἡ Σοφία ἔμενε μὲ χαμηλωμένην τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ μὲ τοὺς βραχίονας κρεμαμένους, ὡς ἄγαλμα.

— Ὦ ! Σοφία ! ἀνέκραξα θλίβων αὐτὴν ἐπὶ τοῦ στήθους μου, τί χάνω διὰ πάντοτε ! . . .

— Ὄχι, ἀπεκρίθη μετὰ σταθερότητος. ἐφ' ὅσον ἀναπνέω ἡ καρδία αὐτὴ θὰ κτυπᾷ διὰ σὲ μόνον.

Τὴν ἥρπασα τότε μεταξὺ τῶν βραχιόνων μου ἐκ νέου καὶ ἐμείναμεν ἐνηγκαλισμένοι κλαίοντες καὶ παρηγορούμενοι, ἀνταλάσσοντες ὅρκους καὶ φιλήματα.

Κατόπιν ἐπεκράτησε βαθεῖα σιγή, καθ' ἣν αἱ ψυχαί μας συνεχέοντο μυστηριωδῶς.

Αἴφνης κάτι τι ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ πατώματος.

Ἦτον τὸ κουκί. Τὸ κατηραμένο κουκί.

Ἡ ἀφορμὴ ὅλου τοῦ κουκιοῦ.

Τὸ ἐπῆρα καὶ τὸ ἐπαρουσίασα εἰς τὴν Σοφίαν καὶ τῆς εἶπα:

— Εἶναι ἡ ἄγκυρα τῆς προνοίας . , τὸ φυλάττω ὡς ἀνάμνησιν τῆς ἐσπέρας αὐτῆς.

— Ναί, εἶπε ριπτομένη εἰς τοὺς βραχίονάς μου, εἶνε ἡ ἄγκυρα τῆς θείας προνοίας . . φύλαξέ το.

Καὶ διαφυγοῦσα τῆς ἀγκάλης μου ἔφυγε.

❀

Τὴν αὐτὴν ἑσπέραν ἀνεχώρησε.

Τὴν ἑπομένην ἐζήτησα κ' ἐγὼ μετάθεσιν καὶ ἀνεχώρησα ἐπίσης.

Ἐπολέμησα εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην. Ἀδιάφορος διὰ τὴν ζωήν μου, ἐπέδειξα ἀνδρείαν καὶ ἔκαμα ἡρωϊκὰς πράξεις δι' ἃς ἐτιμήθην μεγάλως, διὰ παρασήμων καὶ διὰ προβιβασμῶν.

Ἐγήρασα ἐν τούτοις.

Αἱ περιπέτειαι τῆς νεότητος ἐλησμονήθησαν δι' ἐμὲ πλέον ἀλλὰ nota bene . . ἔφερα πάντοτε τὸ φίλτατον ὄσπριον.

Περὶ τὸ 88 ἠχμαλωτίσθην εἰς τὴν μάχην τοῦ Κίμβρου, ὅπου ὁ πρίγκιψ Νασὼ ἐξετέλεσε τὸ καθῆκόν του. Οἱ γενίτσαροι μὲ ἀπεγύμνωσαν, παντὸς ὅ,τι εἶχον, ἀλλὰ δὲν εὗρον τὸ κουκί μου, διότι ἦτο βαμμένον ἀπὸ τὸ αἷμα μιᾶς πληγῆς τοῦ στήθους. Ἐκινδύνευσα ν' ἀποθάνω, συρόμενος ὑπὸ τῶν ἀχαλινώτων ὁρδῶν διωκομένων ὑπὸ τοῦ ἱππικοῦ μας, Τέλος τοὺς ἤμουν βάρος καὶ μὲ ἀφῆκαν καθ' ὁδόν. Μὲ εὑρῆκαν οἱ πατριῶταί μου καὶ μὲ ἔφεραν εἰς τὴν Μόσχαν, ὅπου ἡσύχασα.

Ἡ ἡσυχία μοῦ ἤρεσε.

Εἶχα ἀρκετὴν περιουσίαν καὶ ἤρχισα ν' ἀγαπῶ τὴν ζωὴν πλέον. Μετὰ τεσσαράκοντα τεσσάρων ἐτῶν ὑπηρεσίαν καὶ μὲ ἑπτὰ πληγὰς ἠδυνάμην ν' ἀποστρατευθῶ ἐντίμως.

Καὶ τὸ ἔκαμα.

Μετὰ ταῦτα θέλων νὰ ἀναπολήσω εἰς τὴν μνήμην τὸ παρελθὸν ἀνεχώρησα διὰ τὴν πόλιν, ὅπου ἠγάπησα καὶ ἠγαπήθην.

Ἔφθασα ἐκεῖ χωρὶς νὰ σπεύδω καθόλου καὶ ἠσθανόμην ἀναγεννωμένας τὰς συγκινήσεις τοῦ παρελθόντος.

Ὅταν εἶδα μακρόθεν τὸ κοιμητήριον, ἐρρίγησα ἀκουσίως,

Τίς οἶδε !

Ἴσως ἐκεῖ ἦτον ἡ Σοφία . . .

Οὐδεὶς πλέον μὲ ἐνθυμεῖτο εἰς τὴν πόλιν. Τὸ τάγμα ὅπου ὑπηρετοῦσα δὲν ὑπῆρχε πλέον ἀντικατασταθὲν δι' ἑνὸς τῶν δραγόνων. Ὁ κόμης Ὄβερνδορρ εἶχεν ἀποθάνει πρὸ πολλοῦ, ἡ δὲ θυγάτηρ του ἀπεσύρθη εἰς τὰς γαίας της ἐν Μορανίᾳ πλησίον τοῦ Μπροὺν καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ μὲ βεβαιώσῃ ἐὰν ἔζη.

Ἔσπευσα εἰς τὸ Μπροὺν εὐθὺς, καὶ ἔμαθον μετὰ μεγίστης χαρᾶς ὅτι ἔζη ἀκόμη εἴς τινα πύργον ἀπέχοντα πέντε ὥρας ἀπὸ τῆς πόλεως, πάντοτε ἄγαμος.

Ἔπευσα καὶ ἐκεῖ διὰ νὰ τὴν συναντήσω.

Μοῦ ἔδειξαν τὴν οἰκίαν της.

Θαυμασίαν ἐξοχικὴν διαμονήν.

Ἐρρίφθην ἔξω τῆς ἁμάξης μου καὶ ὥρμησα πρὸς τὴν κλίμακα τρέμων ὁλόκληρος.

Θὰ μὲ ἠγάπα ἀκόμη; Τίς μοῦ ἐγγυᾶτο;

Διεσκέλισα τὴν θύραν τοῦ κήπου. Κάτωθεν περιπτέρου τινος ἐκάθηντο δύο γυναῖκες ἡλικιωμέναι καὶ δύο νεάνιδες. Ἀνεγίνωσκον.

Δὲν διέκρινα τὴν Σοφίαν πουθενὰ ὅμως.

Ἡ ἐλπίς μου παρήγαγε κάποιαν ἔκπληξιν.

— Ποῖον ζητεῖτε. κύριε; μὲ ἠρώτησεν ἡ μία ἐκ τῶν δύο κυριῶν.

— Δύναμαι νὰ λάβω τὴν τιμὴν νὰ καταθέσω τὰ σέβη μου πρὸ τῆς κομίσσης δ' Ὄβερνδορρ ;

– Ἐγὼ εἶμαι, ἀπεκρίθη πρὸς μεγίστην μου ἔκπληξιν. Τί θέλετε.

— Ἐπιτρέψατέ μου νὰ καθήσω κυρίαι μου, εἶπα, καθήμενος, χωρὶς νὰ περιμένω ἀπάντησιν. Θεέ μου. Σεῖς ἡ Σοφία !... Καὶ ποῦ εἶναι αἱ χάριτες ὅλαι ἐκεῖναι ποῦ σᾶς ἐκάλυπταν ;

— Ποῖον ἔχω τὴν τιμὴν νὰ δεχθῶ, ἠρώτησεν ἐκείνη μετὰ σοβαρότητος.

Ἀλλοίμονον !

Δὲν μὲ ἀνεγνώριζε πλέον. Κ' ἐγὼ εἶχα μεταβληθῆ τόσον πολύ !

Θέλων ν' ἀποφύγω τὴν δημοσίαν ἀναγνώρισιν, τῆς ἐζήτησα νὰ μὲ δεχθῇ εἰς ἰδιαιτέραν ἀκρόασιν. Μὲ ὡδήγησε τότε ἐντὸς κοσμιωτάτου θαλάμου, ὅπου τὸ πρῶτον ὅπερ εἶδον, ἦτον ἡ εἰκὼν τοῦ πατρός της.

—Ἄ ! ἀμετάπιστε γέρων ! ἀνέκραξεν. Ἰδὲ τὴν Σοφίαν σου. . . Τὴν κατέστησες εὐτυχῆ !

Κατόπιν ἐστράφην πρὸς τὴν κόμισσαν.

— Δὲν μὲ γνωρίζετε ἀκόμη ; τὴν ἠρώτησα.

Μὲ παρετήρησεν ἀτενῶς. Καὶ ἔσεισε τὴν κεφαλήν.

— Ὄχι, ἀπεκρίθη.

— Τότε ἰδού, εἶπον σύρων τὴν ἄλυσσον ἐκ τοῦ στήθους μου καὶ παρουσιάζων αὐτῇ τὸ κουκί. Ἄ ! Σοφία ! Γνωρίζεις τίς εἶμαι τώρα ; Εἴπατε τότε ὑπάρχει Θεία Πρόνοια !... Ἰδοὺ ὅτι μᾶς ἑνώνει. . .

— Θεέ μου ! ἐταύλισε, πίπτουσα εἰς τοὺς βραχίονάς μου ἔκλυτος,

Καὶ ἐλυποθύμησε.

Μὲ ἠγάπα ἀκόμη βεβαίως.

Ἐφώναξα τὰς ὑπηρετρίας της ἐν τῇ ταραχῇ μου καὶ ὅταν τῇ βοηθείᾳ των συνῆλθεν, ἔκλαυσεν ἀκρατήτως, μεθ' ὃ ἔκραξε τὸ ὄνομά μου καὶ ἔτεινε τοὺς βραχίονάς της πρὸς ἐμέ.

Βραδύτερον ἡ Σοφία ἔγεινε σύζυγός μου, ὀλίγον ἀργά, εἶν' ἀληθές, ἀλλ' ὄχι καὶ πάρα πολὺ ἀργὰ ἐν τούτοις.

Ἡ ἱστορία τοῦ κουκιοῦ ἐτελείωσε, κύριοι, εἶπεν ὁ στρατιωτικός, ἀλλὰ τὸ περίεργον εἶνε ἡ ἐπισφράγισις αὐτῆς. Ἡ θυγάτηρ, τὴν ὁποίαν μοῦ ἔδωκεν ἡ Σοφία, φέρει εἰς τὸ στῆθός της σημεῖόν τι, ἔχον τὸ σχῆμα καὶ τὸ χρῶμα τοῦ ἀντικειμένου, ὅπερ ἔγινεν ἀφορμὴ νὰ σᾶς διηγηθῶ τὴν ἱστορίαν αὐτήν.

Ὁ στρατιωτικὸς ἐσίγησεν.

Ἤναψεν ἕνα σιγάρο καὶ ἐβυθίσθη εἰς σκέψεις, ἐνῷ ἡμεῖς ἠρχίσαμεν σχολιάζοντες τὴν διήγησίν του.

Λέλα Π. Μαντζούνη

ΚΑΙΣΑΡΟΣ ΛΟΜΠΡΟΖΟΥ

ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΟΣ

Ἐν τῷ ἐσχάτως ἐκδοθέντι συγγράμματί μου : «Τὸ Ἔγκλημα, Ἀφορμαὶ καὶ Θεραπεῖαι» διὰ μακρῶν ἐξέθεσα τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα θεωρῶ ὡς προσορρώτερα, ἵνα προλαμβάνωνται τὰ ἐγκλήματα· λέγω προλαμβάνωνται, διότι οἱ κολάζοντες τὸ ἔγκλημα νόμοι, οὐδόλως σχεδὸν ἐκπληροῦν τὸν προορισμόν των, ὅσον δὲ μάλιστα εἶνε αὐστηρότεροι, τόσον καὶ δυσκολώτερον ἐπιτυγχάνουσι τοῦ σκοποῦ των καὶ δυσχερῶς ἐφαρμόζονται εἰς τόπους ἰδίως, ὅπου ἰσχύει τὸ σύστημα τῶν ὁρκωτῶν δικαστῶν.

Ὅσον διὰ τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς ὁπλοφορίας, ἐλαχίστη εἶνε ἡ ἀποτελεσματικότης της, καθόσον οἱ ἐγκληματίαι ἀδιαφοροῦντες περὶ τῶν ἀπαγορευτικῶν διατάξεων τοῦ νόμου κατορθώνουσι νὰ φέρωσι τὰ ὅπλα των πάντοτε ἐφ' ἑαυτῶν, κρύπτοντες ταῦτα ἐντέχνως εἰς μέρη, ἃ οὗτοι γνωρίζουσιν, ὁπλοφοροῦσι δὲ οὕτω διαρκῶς, ἐνῷ οἱ φιλήσυχοι πολῖται ὑπακούοντες εἰς τὸν νόμον ἀφοπλίζονται.

Ἐπειδὴ ὁ μεγαλείτερος ἀριθμὸς τῶν διαπραττομένων ἀπρομελετήτως κατὰ τῆς ζωῆς ἐγκλημάτων, συμβαίνει συνεπείᾳ ρήξεων ἐν καπηλείοις καὶ κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀργίας τῶν θρησκευτικῶν ἑορτῶν καὶ πανηγύρεων, διὰ νὰ κοπῇ τὸ κακὸν ἀπὸ τὴν ρίζαν, εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐλαττωθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἑορτῶν καὶ πανηγύρεων, νὰ μειωθῇ ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον διὰ βαρυτάτης φορολογίας ὁ ἀριθμὸς τῶν καπηλείων καὶ ἰδίως τῶν κατὰ τὰς πανηγύρεις προχείρως στηνομένων τοιούτων.

Ἐπειδὴ δὲ οἱ νόμοι οἱ ἀπαγορεύοντες παλαιὰς λαϊκὰς συνηθείας, δὲν γίνονται εὐκόλως ἀποδεκτοὶ οὔτε ὑπακούει εἰς αὐτοὺς ὁ λαός, ἂν δὲν δοθῇ ὡς ἀντάλλαγμα ἄλλο τι, εἶνε ἀνάγκη ἡ μείωσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν οἰνοπωλείων νὰ ντικατασταθῇ δι' αἰθουσῶν, ὅπου θὰ δίδωνται λαϊκὰ θεάματα καὶ ἄλλαι διασκεδάσεις, ὡς μόνα δὲ ποτὰ καφὲς ἢ τέιον καὶ πάντα ταῦτα εἰς τιμὰς προσιτὰς καὶ εἰς τὰ πτωχότερα βαλάντια. Ἰδίως ὅμως διὰ γυμνασμάτων σφαιροβολίας καὶ πρὸ παντὸς γυμναστικῆς, ἀκόμη δὲ καὶ δι' εὐχαρίστων διαλέξεων μὲ φωτεινὰς προβολάς, μεγάλως πάντων τούτων συντελούντων εἰς τὴν ἐν γένει μόρφωσιν καὶ διαπαιδαγώγησιν τοῦ λαοῦ.

— Ποίαν ἀρετὴν ἔχει ὁ πίνων ; νὰ λάβῃ τὸ βραβεῖον τοῦ μεθύσου ; εἰς τοῦτο βεβαίως δύναται νὰ νικήσῃ καὶ ὁ κοινὸς τὸν εὐγενῆ.

ΕΜΜ ΡΟΪΔΟΥ

Ο ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΦΥΛΕΤΙΚΟΥ ΜΙΣΟΥΣ

Δὲν δύναμαι νὰ εἴπω ἂν καλῶς ἢ κακῶς πράττουσιν οἱ ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου προϊστάμενοι παρ' ἡμῖν τῆς παιδείας ἀπέχοντες πρὸς καλλιέργειαν τοῦ πατριωτικοῦ αἰσθήματος τῆς χρήσεως μέσου, τὸ ὁποῖον μεταχειρίζονται κατακόρως ἀπό τινων δεκάδων ἐτῶν πᾶσαι αἱ κυβερνήσεις τῶν λαῶν, ὧν αἱ ἐθνικαὶ ἀξιώσεις ἐκτείνονται πέραν τῶν γεωγραφικῶν αὐτῶν ὁρίων. Πασίγνωστον εἶνε ὅτι αἱ μεταξὺ τῶν κρατῶν ἔριδες μετέβαλλον φύσιν κατὰ τὰς ἡμέρας ἡμῶν, προκαλούμεναι καὶ διεξαγόμεναι οὐχὶ ὡς πρότερον ἐκ τῆς φιλοδοξίας καὶ τῶν ἀντιζηλιῶν τῶν ἡγεμόνων καὶ τῶν ὑπουργῶν, ἀλλ' ὑπὸ τῆς παροξύνσεως τῶν λαϊκῶν παθῶν, ἡ δὲ διὰ παντὸς μέσου καὶ ἰδίως διὰ τῆς παιδαγωγίας διέγερσις καὶ ἐνίσχυσις τῶν παθῶν τούτων καὶ ἡ χρῆσις αὐτῶν πρὸς ὑπηρεσίαν ὡρισμένου σκοποῦ ἀπέβη ἤδη δεινεκὲς μέλημα τῶν κυβερνώντων καὶ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἰδιαίτερος κλάδος τῆς πολιτικῆς ἐπιστήμης. Τὴν ἐπιστήμην ταύτην ἐκαλλιέργησαν καὶ προήγαγον ἀπὸ ἡμίσεως ἤδη αἰῶνος πρὸ πάντων οἱ Γερμανοὶ οἱ δυνάμενοι νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἱδρυταὶ αὐτῆς. Ἡ τοιαύτη πατριωτικὴ ἢ μᾶλλον μισόξενος παιδαγωγία συνετέλεσε κατὰ πολὺ εἰς τὴν ἔκρηξιν τοῦ γαλλοπρωσσικοῦ πολέμου καὶ πιθανῶς εἰς τὴν ἔκβασιν αὐτοῦ. Τοὺς γερμανοὺς πολεμιστὰς ἐμόρφωσαν οὐ μόνον οἱ στρατιωτικοὶ ὀργανωταί, ἀλλὰ καὶ οἱ διδάσκαλοι, οἱ ἀπὸ τοῦ δημοτικοῦ σχολείου φροντίσαντες κατ' ἀνωτέραν διαταγὴν νὰ ἐνσπείρωσι καὶ ν' ἀναπτύξωσι μέχρι φανατισμοῦ τὸ γερμανικὸν αἴσθημα καὶ τὸ μῖσος κατὰ τῆς φυλῆς, πρὸς ἣν ἡτοιμάζοντο ν' ἀγωνισθῶσι. Τὰ σχολικὰ προγράμματα καὶ τὰ πρῶτα διδακτικὰ βιβλία, τὰ ἀλφαβητάρια, αἱ στοιχειώδεις ἱστορίαι καὶ γεωγραφίαι καὶ τὰ ἄλλα ἐφαίνοντο ἐπίτηδες συνταχθέντα πρὸς τοιοῦτον σκοπόν. Τοῦτο κατέστησεν ἀναμφισβήτητον διὰ τῆς παραθέσεως πλείστων ἐξ αὐτῶν χωρίων ὁ γενικὸς γραμματεὺς τοῦ ἐν Γαλλίᾳ ὑπουργείου τῆς παιδείας καὶ γνωστὸς ἡμῖν πρῴην διευθυντὴς τῆς ἐν Ἀθήναις γαλλικῆς Σχολῆς Ἀλβέρτος Δουμόντ. Τὸ παράδειγμα τῶν Γερμανῶν ἠκολούθησαν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἀναλόγως τῶν περιστάσεων καὶ τὰ λοιπὰ κράτη. ἡ Ρωσσία, ἡ Ἰταλία, ἡ Ρωμουνία, ἡ Σερβία καὶ ὡς πάντες γνωρίζομεν, ἡ Βουλγαρία. Ἡ μέθοδος αὕτη ἐμβολιασμοῦ φυλετικοῦ φανατισμοῦ διὰ τῆς παιδαγωγίας κατήντησε τόσον γενική, ὥστε ἐπιφανὴς διπλωμάτης, ὁ Ἀνδρόσσης, ἂν ἐνθυμούμεθα καλῶς, συνείθιζε νὰ λέγῃ, ὅτι ἀσφαλέστερος τρόπος, ὅπως μαντεύσῃ τις τὰς τάσεις καὶ τὰς προθέσεις κράτους τινὸς εἶνε νὰ ἐρευνήσῃ τὰ προγράμματα τῶν σχολείων καὶ πρὸ πάντων τίνι τρόπῳ διδάσκεται ἐν τοῖς ἐγκεκριμένοις ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως βιβλιαρίοις ἡ ἱστορία καὶ ἡ γεωγραφία.

Πρόχειρα πρὸς τοιαύτην ἔρευναν ἔτυχε νὰ ἔχωμεν μόνα τὰ ἰταλικὰ τὰ ἀρκοῦντα, ὡς πιστεύομεν, πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἀκριβείας τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων. Ταῦτα ἀπὸ τῆς συνομολογήσεως τῆς τριπλῆς συμμαχίας εἰς ἕνα μόνον φαίνονται ἀποβλέποντα σκοπόν, νὰ ἐμψυσήσωσιν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἰταλοπαίδων ἀντιπάθειαν καὶ περιφρόνησιν πρὸς τὴν Γαλλίαν καὶ ἄσβεστον πόθον ἀνακτήσεως τῶν ὑπ' αὐτῆς κατεχομένων τμημάτων ἰταλικῆς χώρας τῆς Κορσικῆς δηλ., τῆς Νικαίας καὶ τῆς Σαβοΐας. Πρὸς τοῦτο τὸ συνηθέστατον καὶ ἐγκεκριμένον πρὸς χρῆσιν τῶν σχολείων ἀνργνωσματάριον εἶνε τὸ ἐν ἔτει 1879 ἐκδοθὲν «Ἀπάνθισμα ἐκ τῶν σκέψεων τοῦ Γιοβέρτη». Ὡς ἀπόγευμα τοῦ πνεύματος, τὸ ὁποῖον ἐπεκράτησε περὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν «Σκέψεων» τοῦ κλεινοῦ φιλοσόφου ἱκανὰ νομίζομεν τὰ κατωτέρω ἐκ τοῦ «Ἀπανθίσματος» ἀποσπάσματα.

«Περὶ τῆς διανοητικῆς ἀξίας τῶν Γάλλων ἐπεκράτησεν ἀπὸ ἱκανοῦ χρόνου ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἰδίως ἐν Ἰταλίᾳ πάντῃ ἀνυπόστατος γνώμη, τοῦτο δὲ ἐκ τῆς ἐπιδεξιότητος, δι' ἧς κατώρθωσαν οὗτοι νὰ οἰκειοποιηθῶσι πάσας τῶν ξένων ἐθνῶν τὰς ἰδέας καὶ ἐφευρέσεις, ἐπιθέσαντες ἐπ' αὐτῶν τὴν σφραγῖδα τῆς γαλλικῆς ἐπιπολαιότητος, ὅπως ὑποτεθῶσι γαλλικαί. Συνετέλεσε δὲ καὶ ἡ διάδοσις τῆς πενεστάτης αὐτῶν γλώσσης τῆς ἐντελῶς στερουμένης δυνάμεως καὶ ἁρμονίας. Πρῶτον καθῆκον παντὸς Ἰταλοῦ εἶνε ν' ἀπαλλαχθῇ ἀπὸ τῆς τοιαύτης προλήψεως.

«Ὁ Ναπολέων πρέπει νὰ θεωρῆται ὡς Ἰταλός, διοτι ἡ Κορσικὴ ἀνήκει πνευματικῶς καὶ γεωγραφικῶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, πολιτικῶς δὲ οὐδέποτε ἡνώθη μετὰ τῆς Γαλλίας ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ κατακλυσμοῦ μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς γεννήσεως τοῦ Ναπολέοντος. Κορσικανὸς δὲ ἀξιωματικὸς καταγόμενος ἐκ Τοσκαννικῆς οἰκογενείας, εἶνε τόσον μόνον Γάλλος, ὅσον καὶ Ἰνδός, γεννηθεὶς ἐν Περουβίᾳ ἢ ἐν Μεξικῷ κατὰ τὸ ἔτος τῆς κατακτήσεως τῶν χωρῶν τούτων ὑπὸ τοῦ Κορτὲζ καὶ τοῦ Πιζάρου πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς Ἱσπανός. Μόνον οἱ Παρισινοὶ δύνανται νὰ πιστεύωσι Γάλλον τὸν Ναπολέοντα ἐκ τῆς οἰήσεως καὶ τῆς κενοδοξίας ἐκείνης, ἥτις ἄγει αὐτοὺς νὰ ὀνομάζωσι τὴν Μεσόγειον γαλλικὴν λίμνην».

«Πρῶτος ὁ Ἀλφιέρης, ὁ μέγιστος, ἂν ὄχι τῶν ποιητῶν, ἀλλὰ βεβαίως τῶν πατριωτῶν, εἶχε τὸ θάρρος νὰ βροντοφωνήσῃ τὴν μεγάλην ταύτην ἀλήθειαν : «Ὅτι οἱ Ἰταλοὶ ἐκ τῆς φύσεως, τοῦ χαρακτῆρος, τοῦ πνεύματος, τῆς ἱστορίας καὶ τῆς ἀναμνήσεως τῆς παρελθούσης δόξης καὶ τῶν ἐθνικῶν δυστυχημάτων, πρέπει νὰ ἦναι ἄσπονδοι ἐχθροὶ τῆς Γαλλίας».

«Ἡ ματαιοφροσύνη θυγάτηρ τῆς ἐπιπολαιότητος, εἶνε τὸ χαρακτηριστικὸν ἐλάττωμα τῶν ἀσθενῶν πλασμάτων, τῶν γυναικῶν, τῶν παιδίων καὶ τῶν Γάλλων».

❦

«Οἱ πρόγονοι ἡμῶν Ρωμαῖοι ἠξίωσαν καὶ κατώρθωσαν νὰ γείνωσι κοσμοκράτορες. Ἀλλ' ὁποία διαφορὰ μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν Γάλλων περὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν πρὸς τοῦτο μέσων καὶ τὴν διάρκειαν τῶν κατακτήσεων! Οἱ μὲν Ρωμαῖοι συνείθιζον νὰ ἐνεργῶσιν, οἱ δὲ Γάλλοι μόνον νὰ καυχῶνται. Οὗτοι εἶναι οἱ πρῶτοι ψεύσται τοῦ κόσμου, ἡ δὲ ἀκαταμέτρητος αὐτῶν οἴησις καθιστᾷ αὐτοὺς γελοίους».

Τοιαύτη εἶναι ἡ ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Γιοβέρτη συλλογὴ καὶ τὸ αὐτὸ ἐπεκράτησε πνεῦμα κατὰ τὴν σύνταξιν τῶν ἄλλων σχολικῶν Ἀνθολογιῶν (Florilegio). Τοιαῦτα καὶ τὰ ἀλφαβητάρια καὶ ἀναγνωσματάρια τὰ περιέχοντα καὶ πατριωτικὰ ᾄσματα ἀποστηθιζόμενα ὑπὸ τῶν μαθητῶν. Ἐν αὐτοῖς διαπρέπουσι τὰ τοῦ Φιλικάϊα, τὸ γνωστὸν καὶ παρ' ἡμῖν ἐξ ἀπομιμήσεως τοῦ Ἀλεξ. Σούτσου ἐν τῷ Περιπλανωμένῳ:

«Ὦ ἂν ἦσουν Ἰταλία ὀλιγώτερον ὡραία
ἢ πλειότερον ἀνδρεία κτλ.»

καὶ τὸ πολύκροτον ἄλλο περὶ τῶν Γαλατικῶν ὀρδῶν, «αἵτινες ἐπότισαν τοὺς ἵππους των εἰς τὸ αἱμοβαφὲς ρεῖθρον τοῦ Πάδου». Ἕκαστον δὲ ᾆσμα συνοδεύεται ὑπὸ σημειώσεως καταλλήλου πρὸς κορύφωσιν τοῦ ἀντιγαλλικοῦ φρονήματος τῶν παιδαρίων, οὐδὲ λησμονεῖται βεβαίως ἡ φοβερὰ ἀρὰ τοῦ Λεοπάρδη: 'O Francia scelerata e nera» «Μαύρη καὶ κακοῦργος Γαλλία!» Ἐπειδὴ δὲ πλὴν τῆς ἀναγνώσεως διδάσκονται ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις ἱστορία καὶ γεωγραφία, ἐλήφθη φροντίς, ὅπως τὰ στοιχειώδη ἱστορικὰ καὶ γεωγραφικὰ βιβλιάρια ὡς καὶ οἱ συνοδεύοντες ταῦτα χάρται συντελῶσι πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπόν. Ἐκ τούτων διδάσκονται τὰ παιδία, «ὅτι ἡ Σαβοΐα, ἡ κομητεία τῆς Νικαίας καὶ ἡ Κορσικὴ εἶναι κλάσματα τοῦ ἰταλικοῦ ἐδάφους, τοῦ γεννήσαντος τοὺς μεγίστους τῆς οἰκουμένης ἄνδρας, τὸν Ἰούλιον Καίσαρα, τὸν Δάντεν, τὸν Γαλιλαῖον, τὸν Κολόμβον, τὸν Βουοναρρότην καὶ . . . τὸν Βοναπάρτην».

Ἐν δὲ τοῖς στρατιωτικοῖς σχολείοις διδάσκεται ἡ ἱστορία τοῦ καθηγητοῦ Μαρσέλλη, ἐν ᾗ πλὴν πλείστων ἄλλων ὁμοίων περικοπῶν ἀναγινώσκομεν καὶ τὰς ἑξῆς: «Ἀπὸ πολλοῦ προεβλέπετο ἡ κατάπτωσις τῆς Γαλλίας καὶ ἡ ἐπικράτησις τῶν Γερμανῶν εἰς πάντα τὰ ἔργα τοῦ πολιτισμοῦ. Μέγα εὐτύχημα ὑπῆρξε δι' ἡμᾶς ἡ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τῆς Γαλλικῆς ἐπιδράσεως καὶ ἡ στενὴ ἕνωσις μετὰ τῆς Γερμανίας, τῆς προεξαρχούσης τῆς ἐπιστημονικῆς μορφώσεως τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος». Καὶ κατωτέρω: «Εἰς τὴν Γερμανίαν ὀφείλομεν εὐγνωμοσύνην διὰ δύο μεγάλα εὐεργετήματα. Αὕτη ἀπέδωκεν ἡμῖν τὴν Ρώμην καὶ ἔτι μᾶλλον εὐηργέτησεν ἡμᾶς, συντρίψασα τὴν δύναμιν τῆς ὀχληρᾶς Γαλλίας, τῆς ὁποίας ᾐσθάνθημεν πόσον πικρὰ καὶ ταπεινωτικὴ εἶναι ἡ κηδεμονία. Προτιμότεροι εἶναι οἱ ἀπέχοντες λύκοι γειτόνων σκύλων ἁρπάγων καὶ γαυγιστῶν (Cani rapaci e baianti)».

Τοιοῦτος εἶναι ὁ ἐν Ἰταλίᾳ κατὰ τῆς γείτονος αὐτῆς πόλεμος διὰ τοῦ σχολείου καὶ ὅμοιος περίπου ὁ διεξαγόμενος ὑπὸ τῶν ἄλλων κρατῶν κατ' ἐκείνων, πρὸς τοὺς ὁποίους προβλέπουσιν, ὅτι πιθανὸν εἶνε ἡμέραν τινὰ νὰ συμπλακῶσι.

Πανταχοῦ ὁ διδάσκαλος παρηγγέλθη νὰ προδιαθέτῃ τοὺς μέλλοντας ἀγωνιστάς, ἐγκεντρίζων αὐτοῖς ἀρκοῦσαν δόσιν μισοξενίας. Τὸ ἔργον αὐτοῦ θεωρεῖται ἀποτελεσματικώτερον τοῦ τῶν δημοσιογράφων, οἵτινες μόνον ἐπιπόλαιον καὶ ἐφήμερον πατριωτικὸν φανατισμὸν δύνανται νὰ ἐμπνεύσωσιν, ἐνῷ πολὺ μονιμώτεραι εἶναι καὶ δυσεξάλειπτοι τῆς νεαρᾶς ἡλικίας αἱ ἐντυπώσεις. Ὁ τοιοῦτος ἐνοφθαλμισμὸς μίσους δὲν εἶναι βεβαίως ἔργον φιλάνθρωπον καὶ χριστιανικόν. Οὔτε τὸν ἐπιδοκιμάζομεν, οὔτε τολμῶμεν νὰ τὸν συστήσωμεν, ἀπ' ἐναντίας μάλιστα θὰ ἐκλίνομεν μᾶλλον νὰ συγχαρῶμεν τὰς ἑλληνικὰς κυβερνήσεις, ὅτι οὐδέποτε ἐσκέφθησαν νὰ καλλιεργήσωσι τὸ μικρόβιον τοῦ φυλετικοῦ μίσους ἐν τῇ ψυχῇ τῶν ἑλληνοπαίδων. Ἀφ' ἑτέρου ὅμως ἔχοντες ὑπ' ὄψιν, ὅτι τὰ ἄλλα ἔθνη ἐθεώρησαν τὴν καλλιέργειαν ταύτην ὡς ἀναγκαῖον συμπλήρωμα τῆς γενικῆς στρατολογίας, ὅτι οὐ μόνον πολιτικοὶ ἄνδρες ἀλλὰ καὶ φιλόσοφοι οἷοι ὁ Φίχτιος καὶ ὁ Γιοβέρτης συνιστῶσιν αὐτὴν ὡς πατριωτικὸν καθῆκον καὶ πρὸ πάντων, ὅτι τοιοῦτον ὅπλον μεταχειρίζονται κατακόρως κατὰ τοῦ ἑλληνισμοῦ τὰ ἀντίζηλα παρὰ τὸν Αἶμον ἔθνη, δὲν τολμῶμεν ν' ἀποφανθῶμεν, ὅτι πάντες οὗτοι ἔχουσιν ἄδικον καὶ ὅλως περιττὸν θὰ ἦτο ν' ἀντιτάξωμεν καὶ ἡμεῖς τοιοῦτον εἰς τοὺς ἐπιχειροῦντας νὰ ἐκβουλγαρίσωσι τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον καὶ τὸν Σταγειρίτην.

ΤΗΙ ΔΕΣΠΟΙΝΙΔΙ ΚΑΤΗΝΑ

Μόλις μπροστά μου ἐπρόβαλες,
Ὀλόσεμνη Κατήνα,
Νὰ λάμπῃ γύρω ἐξάνοιξα,
Τοῦ Παραδείσου ἀκτίνα.
Σ' εἶδα μπροστά μου ἀμέριμνη,
Κι' ἡ μαγική σου χάρι,
Ἐπρόβαλε νὰ πάρῃ,
Τὴ δόλια μου ζωή.

∞

Πόσο σεμνὰ σ' ἀγάπησα,
Πόσο γιὰ σὲ ὑποφέρω,
Ἐγώ, ποῦ κλαίω καὶ φθείρουμαι,
Μονάχος μου τὸ ξέρω.
Ἀφ' τὸν καιρὸ ποῦ ἐξάνοιξα,
Τὰ μαγικά σου κάλλη,
Δὲν ἔπαψε νὰ πάλλῃ,
Τὸ στῆθος μιὰ στιγμή.

∞

Μέσα στὰ σπλάχνα μ' ἄναψες,
Τόση φωτιὰ μεγάλη,
Ποῦ δὲ τὴ σβένει ὁ θάνατος,
Οὔτε τοῦ κόσμου ἡ πάλη.
Μὲς τὴν καρδιὰ τὴν ἄμοιρη
Θὰ ζῇς, Κατήνα, αἰώνια,
Δὲ σβένουνε τὰ χρόνια,
Μιὰ λάμψη θεϊκή.

∞

Πόσες φορὲς ἀγρύπνησα,
Κι' ἐστέναξα γιὰ σένα,
Κι' ἐβόγγησα στὸ πόνο μου,
Ἀσύγκριτη παρθένα.
Πόσες φορὲς ἐκράτησα
στὰ μάτια μου τὸ κλάμμα
Κι' εἶπα: ἢ μὲ σένα ἀντάμα
ἢ μὲ τὴ μαύρη γῆ.

Ἀθήνησι 5 Μαρτίου 1900.

Ἀνδρέας Δ. Μόρφης.

ΕΙΣ ΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ «ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ»

Πρό τινος καιροῦ προεκηρύχθη ποιητικὸς διαγωνισμὸς ὑπὸ τοῦ συλλόγου «Παρνασσὸς», πρὸς σύνθεσιν τριῶν πατριωτικῶν ποιημάτων καταλλήλων πρὸς μελοποίησιν καὶ ὅπως ψάλλωνται ὑπὸ λαϊκῶν ὁμίλων. Ὁ κ. Σ. Λάμπρος καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου ἀνέγνωσε μόλις πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἐν τῷ αὐτῷ Συλλόγῳ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ διαγωνίσματος τούτου, τὰς κρίσεις καὶ τὰς γνώμας τῆς ἑλλανοδίκου ἐπιτροπῆς.

Ἓν μόνον, εἶπε, ποίημα ἐπέπλευσεν ἐκ τῶν 45 ἀποσταλέντων ἡμῖν, τὸ ὁποῖον ἀνταποκρίνεται πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ διαγωνίσματος καὶ τὸ ὁποῖον ὁμοφώνως ἡ ἐπιτροπὴ βραβεύει. Ὅλα τὰ ἄλλα ἐκρίθησαν ἀνάξια λόγου καὶ προσοχῆς. Μερικὰ ἐξ αὐτῶν ὑπῆρξαν μέτρια, ἀλλὰ καὶ τὸ μέτριον δὲν εἶναι ἀνεκτὸν ἐν τῇ ποιήσει. Ὅλα δὲ σχεδὸν τὰ διαπνέει ἀβδηριτισμὸς καὶ διαβλέπεται ἐν αὐτοῖς ἡ μικροσκοπική, ἡ τοπική, ἡ ἰδιαιτέρα πατρίς, ἡ πατρὶς τῶν δημάρχων καὶ τῶν μικροκομματαρχῶν, ἐκτὸς τοῦ βραβευθέντος.

Ἰδοὺ καὶ τὸ βραβευθὲν ποίημα:

Δὲν εἶναι ἐδῶ ἡ πατρίδα μας,
μὰ φθάνει πέρα ὥς πέρα,
ποῦ κλαῖν' οἱ σκλάβοι ἀδελφοί,
'στὸν σκλαβωμένο ἀγέρα.

Δὲν εἶναι ἐδῶ ἡ πατρίδα μας,
μά, εἶναι μακρυὰ καὶ γύρα,
ὥς την μεγάλην ἐκκλησιὰ
μὲ τὴν κλεισμένη θύρα.

Δὲν εἶναι ἐδῶ ἡ πατρίδα μας,
μὰ φθάνει πέρα ὥς πέρα,
ποῦ τὸ σπαθί μας κιὸ σταυρὸς
θὰ φθάσουνε μιὰ μέρα!

Ὡς οἱ ἁπλούστεροι τῶν ἀναγνωστῶν, βραβεύομεν καὶ ἡμεῖς τὸ ποίημα, ὡς οἱ κριταὶ αὐτοῦ ἀποβλέποντες μόνον καὶ μόνον εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ διαγωνίσματος, συγχαίρομεν τὸν ποιητὴν καὶ τὸν βραβεύομεν ὁλοψύχως. Δὲν θέλομεν νὰ ἐξετάσωμεν τὸ ποίημα ὑπὸ ἄλλην ἔποψιν καὶ ἐδῶ δὲν πρόκειται περὶ τούτου.

Ἀλλὰ νομίζομεν, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς κριτὰς καὶ εἰς καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου νὰ προβάλλουν ἐνώπιόν μας, ὡς ἄλλοι ἔμποροι τοῦ ἐσχάτου εἴδους, καὶ ἀφοῦ ἐκλέξωσι τὸ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον κάμει διὰ τὴν δουλειάν τους, ὅλα τὰ ἄλλα νὰ τὰ ρίξουν εἰς τὸ καλάθι τους, νὰ μὴ τὰ προσέξουν καθόλου, νὰ τὰ κατηγορήσουν καὶ νὰ τὰ ὑβρίσουν ἀδικαιολογήτως καὶ ἀσυστόλως. Τοῦτο μόνον ἐρχόμεθα νὰ ἐλέγξωμεν καὶ τοῦτο ὀφείλομεν νὰ ἀποδείξωμεν τρανότατα.

Ὅταν ὁμιλῇ εἰς Λάμπρος, εἰς καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ὁμιλεῖ καὶ ἐκ μέρους συναδέλφων του, πρέπει πολὺ νὰ προσέχωμεν. Ὅταν πρόκειται περὶ τοῦ συλλόγου «Παρνασσός», πρέπει νὰ δεικνύωμεν μέγα ἐνδιαφέρον, διότι ἡ δρᾶσις τοῦ συλλόγου τούτου ἀπέβη μέχρι τοῦδε εὐεργετικὴ καὶ πιστεύομεν, ὅτι τοιοῦτος σύλλογος ἔχει πολλὰ νὰ κάμῃ εἰς τὸν μικρὸν καὶ πτωχόν μας τόπον. Ἀλλ' ἐξ ἄλλου πρέπει νὰ ἤμεθα φιλότιμοι, πρέπει νὰ ἤμεθα εἰλικρινεῖς καὶ νὰ ἔχωμεν τὸ θάρρος νὰ κτυπῶμεν κατακέφαλα τὸ ἀδίκημα ἀπὸ οἱονδήποτε μέρος ἤθελε προβάλλει τοῦτο. Δὲν εἶμαι ἐξ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἔμαθον νὰ κολακεύωσιν ἢ νὰ ὑποκρίνωνται, οὔτε εἰς τὴν τύχην ἔχω τὰς ἐλπίδας μου, μόνον ἀπὸ τοὺς μόχθους, τὴν ἐργασίαν, τὴν εὐσεινηδησίαν καὶ τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἐκτελῶ κατὰ δύναμιν τὸ καθῆκόν μου, προσδοκῶ, ἂν ὄχι ἄλλο τι, ψυχικὴν γαλήνην. Καὶ ἂν λυποῦμαι σήμερον, ὅτι ἔρχομαι ἐν συγκρούσει μὲ τοὺς κυρίους καθηγητάς, ἐξ ἄλλου χαίρω, διότι μοὶ δίδεται ἡ εὐκαιρία ν' ἀποκαλύψω μίαν ἀλήθειαν καὶ νὰ κτυπήσω μίαν ἀπροσεξίαν διὰ νὰ μὴ εἴπω τίποτε ἄλλο, ἀπροσεξίαν ὅμως, τῆς ὁποίας τὸ ἀποτέλεσμα θὰ ἦτο ὀδυνηρὸν δι' ἕνα διαγωνιζόμενον πνευματικὸν ἐργάτην καὶ δηλητήριον εἰς τὸν ἐμφορούμενον ὑπὸ τῶν ἀγνοτέρων αἰσθημάτων καὶ τοῦ ἱερωτέρου ἐνθουσιασμοῦ.

Δὲν γνωρίζω τὰ ἄλλα ποιήματα, τὰ ὁποῖα ἐστάλησαν εἰς τὸν διαγωνισμόν. Κ' ἐγὼ συμφωνῶ μὲ τους κριτάς, ὅτι δυνατὸν νὰ ὑπῆρξαν πολλὰ τὰ ἀνάξια λόγου καὶ πᾶς ἐννοεῖ προκειμένου περὶ τούτου τὴν ἀνίαν τῶν κριτῶν, ἀλλὰ οἱ κριταὶ πρέπει νὰ εἶναι καὶ ὀλίγον μακρόθυμοι καὶ ὄχι νευροπαθεῖς, νὰ ἔχουν τὴν ὑπομονὴν νὰ τὰ ἐξετάσουν ὅλα καὶ νὰ τὰ προσέξουν ὅλα, διὰ νὰ μὴ φωραθοῦν κατόπιν ἀδικοῦντες.

Γνωρίζω ἓν ποίημα, τὸ ὁποῖον ἐγὼ ἔστειλα εἰς τὸν διαγωνισμὸν αὐτόν. Καὶ τὸ ἔστειλα οὐδόλως ἀποβλέπων εἰς τὸ βραβεῖον. Δὲν ἔλαβα ὑπ' ὄψιν μου τὴν ρητὴν ἀπαίτησιν τοῦ διαγωνίσματος, ὅτι ὠφείλουν τὰ ποιήματα νὰ εἶναι κατάλληλα πρὸς μελοποίησιν διὰ *λαϊκοὺς ὁμίλους*, καὶ διότι ἄλλως σκέπτομαι, προκειμένου περὶ ποιήσεως, ἀποβλέπων μόνον εἰς τὸ καλόν. Τὸ ἔστειλα ἁπλῶς ὡς πατριωτικὸν ποίημα, χωρὶς νὰ σκεφθῶ διὰ ποίους ὁμίλους θὰ χρησιμεύσῃ καὶ διὰ ποίαν μουσικήν, μὲ μόνην τὴν ἐλπίδα νὰ κριθῇ ὑπὸ τῆς ἑλλανοδίκου ἐπιτροπῆς καὶ τοιουτοτρόπως νὰ φανῶ πρόθυμος εἰς μίαν εὐγενῆ καὶ πατριωτικὴν πρόσκλησιν τοῦ Συλλόγου.

Ἰδοὺ τὸ ποίημα:

Χαῖρε τῆς Ἀλευθεριᾶς μητέρα!
Φεγγοβολεῖς στὸν Παρθενῶνα
Μὲ τὸ λαμπρὸ γαλάζιο αἰθέρα,
Ὦ, Πατρίδα, τοῦ Ὡραίου εἰκόνα.

Τὴ Δόξα καὶ τὴν Ὀμορφιά σου
Μύρια ἀκρογιάλια τραγουδοῦνε·
Καὶ σὰν νεράϊδες τὰ νησιά σου
Προβάλλουν καὶ λαμποκοποῦνε.

Καμάρι ᾽δικό μας καὶ ξένο,
Γιὰ Σένα σηκόνω τὰ χέρια,
Γιὰ Σένα Πατρίδα πεθαίνω
Καὶ φθάνω μαζῆ σου τ᾽ ἀστέρια !

Λοιπὸν καὶ αὐτὸ εἰς τὸ καλάθι ! Διάβολε ! Μεγάλη αὐστηρότης ! Καὶ ἐγὼ εἶμαι πρῶτος ὑπὲρ τῆς αὐστηρότητος καὶ ἂν δὲν ἤμην, μὰ τὴν ἀλήθειαν, δὲν θὰ ἔγραφον ὅ,τι γράφω σήμερον. Δὲν γνωρίζω κατὰ πόσον ἡ αὐστηρότης συμβαδίζει μὲ τὴν φιλοτιμίαν. Ἓν μόνον γνωρίζω, ὅτι καὶ ὁ ἐλάχιστος πνευματικὸς ἐργάτης ἔχει καθῆκον νὰ παλαίῃ κατὰ τῆς αὐθαιρεσίας καὶ νὰ διαμαρτύρεται, ὅταν ἀδικῆται καὶ μόνον βουβὸς νὰ κλίνῃ τὴν κεφαλὴν πρὸ τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ δικαίου. Καὶ τώρα, ἂς ἐπιτραπῇ φίλε ἀναγνῶστα, νὰ ἐξετάσωμεν τὸ ἄνω ποίημα κατὰ πόσον τὸ βαρύνουσιν αἱ κατηγορίαι τῆς ἑλλανοδίκου ἐπιτροπῆς, αἱ γενικῶς ἐξενεχθεῖσαι καὶ διὰ τὰ ἄλλα ποιήματα τὰ ἀπορριφθέντα. Καὶ ἂς ἀρχίσωμεν ἀπὸ τὸν πρῶτον στίχον.

Χαῖρε τῆς ᾽Λευθεριᾶς μητέρα

Λέγει ὁ ποιητὴς πρὸς τὴν Πατρίδα του. Ὁ Σολωμὸς λέγει : Χαῖρε ὦ ᾽Ελευθεριὰ βγαλμένη ἀπ᾽ τὰ κόκκαλα τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά, δηλ. ἀπὸ τὴν καθ᾽ αὐτὸ Πατρίδα, διότι δὲν εἶναι πατρὶς μόνον τὰ βουνὰ καὶ οἱ κάμποι. Ὡς βλέπετε ἡ διαφορὰ δὲν εἶναι μεγάλη. Ἀπάνω κάτω λέγει τὸ αὐτὸ μὲ τὸν Σολωμὸν ὁ ποιητής.

Φεγγοβολεῖς στὸν Παρθενῶνα
Μὲ τὸ τὸ λαμπρὸ γαλάζιο αἰθέρα,
Ὦ, Πατρίδα, τοῦ Ὡραίου εἰκόνα.

Ἀπὸ τὸν δεύτερον στίχον ἀρχίζουν ν᾽ ἀγανακτοῦν οἱ κριταί. Νά, ἡ τοπική, ἡ ἰδιαιτέρα Πατρίς, ἡ μικροσκοπική ! Ἀμέσως προβάλλει ὁ Ἀθηναῖος νὰ μᾶς εἰπῇ διὰ τὸν Παρθενῶνά. Παρ᾽ ὀλίγον νὰ μᾶς εἰπῇ καὶ διὰ τὸν κ. Μερκούρην ἢ διὰ τὸν κ. Σουμαρίπαν! Δὲν γελᾶτε ; Πρέπει νὰ γελάσωμεν καὶ ὀλίγον. Καλὲ μ᾽ αὐτὰ θὰ κάνωμεν προκοπή ; Ἔτσι θὰ πάρωμεν τὴν Πολι ; Ἐχάθη ὁ ποιητὴς νὰ μᾶς εἰπῇ τίποτε διὰ τὴν μεγάλην ἰδέαν ; Δὲν βλέπει τὸν λαόν, δὲν τὸν ἀκούει τί ψάλλει, ὅταν ἀκόμη πρόκειται διὰ τὴν ἀγάπην του.

Τῆς Ἁγιᾶς Σοφιᾶς θὰ γείνω ἄχ ἀμὰν
Μιναρὲς νὰ προσκυνήσῃς Γιασμαΐ
Ἢ ὅταν ἀκόμη εὐθυμεῖ εἰς τὰς ταβέρνας ψάλλει :
᾽Εβίβα, βρὲ κρασοπατέρα,
᾽Εβίβα, ὅλοι πέρα, πέρα
Γιὰ νὰ πᾶμε μιὰν ἡμέρα
Μέσα στὴν Ἁγιὰ Σοφιὰ
Ἁγιὰ Σοφιὰ κτλ.

Ἢ ὅταν τελῇ θρησκευτικὰς ἑορτάς, ὅπως εἰς τὰ *καλήμερα* :

Νὰ πᾶμε στὴν Ἁγιὰ Σοφιὰ

Καὶ ἀφοῦ πρόκειται διὰ τὴν πατρίδα, διατὶ δὲν μᾶς λέγει καὶ κάτι διὰ τὸ ὦ λιγερὸν καὶ κοπτερὸν σπαθί μας. Πηγαίνει Πατρὶς χωρὶς σπαθί ; Μὰ ὁ Παρθενὼν εἶναι ἓν ἀπὸ τὰ θαύματα τοῦ κόσμου καὶ εἶναι τὸ περιφανέστερον, τὸ λαμπρότερον, στολίδι τῆς Ἑλλάδος! Τίποτε! Τίποτε ! Ἂς εἶναι, ὕστερα μᾶς λέγει διὰ τὸν αἰθέρα καὶ ὅτι ἡ Πατρὶς εἶναι τοῦ Ὡραίου εἰκόνα ! Πολὺ μεγάλην ἰδέαν ἔχει ὁ ἄνθρωπος ! Μὰ δὲν βγαίνῃ νὰ δῇ τί βρωμικοὶ ποῦ εἶναι οἱ δρόμοι μας, ὅσον εἰς κανένα μέρος τοῦ κόσμου ; Τί μᾶς μέλλει ἡμᾶς διὰ τὸν οὐρανὸν καὶ διὰ τὸ Ὡραῖον ; Ἔπρεπε νὰ μᾶς εἰπῇ διὰ τὴν γαλανὴν σημαίαν μας, μάλιστα! Διὰ τὰ σύνορά μας, τὸ ἐννοοῦμεν. Καὶ ὁ ποιητὴς δηλὰ ψιθυρίζει ἀπὸ μέσα του. Ὁ Βύρων ἐξελαρυγγίζετο σὰν τάηδόνι νὰ ψάλλῃ τὰ κάλλη

Τοῦ γλαυκότατου οὐρανοῦ

κατὰ τὸν στίχον τοῦ Σολωμοῦ καὶ ὅπως λέγει ὁ ἴδιος δι᾽ ἐκεῖνον

᾽Εζωγράφιζαν οἱ στίχοι
τὸν γαλάζιον οὐρανὸ

Καὶ ἔπειτα πῶς δὲν εἶναι ἡ Ἑλλὰς ἡ μεγάλη τοῦ Ὡραίου εἰκόνα, ἀφοῦ ἐκείνη πρώτη ἐξύψωσε τὴν καλλιτεχνίαν εἰς βαθμὸν ἀπίστευτον καὶ λέγουν διὰ τὴν ἀρχαίαν ἐκείνην ἐποχὴν, πῶς ἦτο τῆς ἀνθρωπότητος ἡ νεότης, τὸ κορύφωμα τῆς καλλονῆς, τὸ ὁποῖον ἀνεπιστρεπτεὶ παρῆλθε !

Τὴ Δόξα καὶ τὴν Ὀμορφιά σου
Μύρια ἀκρογιάλια τραγουδοῦνε
Καὶ σὰ νεράϊδες τὰ νησιά σου
Προβάλλουν καὶ λαμποκοποῦνε.

Ὁ Σολωμὸς λέγει :

Τέχναις κι᾽ ἄρματα θυσία
τήνε κάνουν δοξαστή.

Καὶ ὁ Βύρων διὰ τοὺς Ἕλληνας ἥρωας.

Ὁ ἀὴρ φαίνεται ἀντηχῶν τὰ ὀνόματά των καὶ τὰ ὕδατα ψιθυρίζοντα τὰ κατορθώματά των

Τὰ ὕδατα τοῦ ἐλαχίστου ρύακος ὡς καὶ τὰ τοῦ μεγίστου ποταμοῦ εἶναι στενῶς συνδεδεμένα μὲ τὴν φήμην των !

Καὶ οἱ κριταὶ ἀπαντοῦν. Αὐτὰ δὲν μᾶς ὠφελοῦν. Ἡμεῖς ἔχομεν ἀνάγκην ἑνὸς νέου Σολωμοῦ, ἑνὸς Ρήγα Φεραίου. Θέλομεν ἰδικήν μας δρᾶσιν καὶ οὐχὶ προγονικήν. Ἔπειτα ἡ παραβολὴ τῶν νήσων πρὸς τὰς Νηρηΐδας εἶναι μετρία καὶ τὸ μέτριον ἐν τῇ ποιήσει οὐκ ἀνεκτόν.

Καὶ τὸ τελευταῖον τετράστιχον.

Καμάρι ᾽δικό μας καὶ ξένο,
Γιὰ σένα σηκόνω τὰ χέρια,
Γιὰ σένα Πατρίδα πεθαίνω
Καὶ φθάνω μαζῆ σου τ᾽ ἀστέρια |

Ὁ ποιητὴς πάλιν καυχησιολογεῖ. Αὐτὸ τὸ σήκωμα τῶν χεριῶν εἶναι ἄσχημον ! Ὁ δὲ Ἀβδηριτισμὸς τοῦ ποιητοῦ φθάνει εἰς τὸ κατακόρυφον κατὰ τοὺς δύο τελευταίους στίχους. Καὶ πρὶν προφθάσῃ ὁ ποιητὴς νὰ πῇ πῶς ὁ Σολωμὸς λέγει κάπου γιὰ τὰ νησιὰ μάλιστα τοῦ Ἰονίου πῶς

Ἐσηκώνανε τὰ χέρια

Καὶ διὰ τὸν τελευταῖον στίχον τὸν ὀλίγον κοινόν, ὅτι τὴν ἔπαθε ᾽σὰν τὸν Ὀράτιον ποῦ λέγει·

Quodsi me lyricis vatibus inseres
Sublimi feream sidera vertice.

Καὶ τὸ λέγει καθὼς βλέπεται διὰ τὸν Μαικήναν καὶ ὄχι διὰ τὸν ἐνδόξως ἀποθνήσκοντα ὑπὲρ πατρίδος καὶ καθιστάμενον ἄξιον τῆς Δόξης αὐτῆς, πρὶν νὰ προφθάσῃ ὁ δυστυχὴς ποιητὴς ν᾽ ἀπαντήσῃ, βλέπει τὸ ποίημά του ῥιπτόμενον εἰς τὸ καλάθι τῶν κριτῶν.

Καὶ τότε μόλις ἐννοεῖ μὲ ποίους εἶχε νὰ κάμῃ καὶ

φεύγει, φεύγει, γυρίζων ἀποτόμως τοὺς ὤμους του καὶ ψιθυρίζει — Δυστυχία εἰς τοὺς ἀνθρώπους !

Ἐννοήσατε τώρα, κύριοι, τί πρᾶγμα ἦτο αὐτὸς ὁ διαγωνισμὸς τοῦ Συλλόγου ; Ἀλλ᾽ ὄχι ! Ἓν μόνον ἡμεῖς πιστεύομεν, ἡ ἑλλανόδικος ἐπιτροπὴ δὲν ἔδωσε καμμίαν σημασίαν εἰς τὸ μικρὸ αὐτὸ διαγώνισμα, καμμίαν προσοχήν, διότι εἶχε πληροφορηθῆ, ὅτι εἰς τὸν διαγωνισμὸν ἔμελλον νὰ λάβωσι μέρος οἱ ἄποροι παῖδες τῆς σχολῆς τοῦ συλλόγου αὐτῶν, διὰ τοὺς ὁποίους ἦσαν προωρισμένα καὶ τὰ ποιήματα, ὅπως τὰ ψάλλωσι κατὰ τὴν ὥραν τῆς γυμνασσπικῆς. Καὶ τότε καὶ ἡμεῖς τοὺς δικαιολογοῦμεν καὶ δὲν πειραζόμεθα, διότι δὲν ἐπρόσεξαν ὅσῳ ἔπρεπε.

Χρῆστος Βαρλέντης

ΠΙΚΡΟΔΑΦΝΕΣ

Καὶ πρὶν διαβάσω τὸν νέον τόμον τῶν ποιημάτων τοῦ κ. Ἰω. Ἰωαννίδη «Πικροδάφνες» ἐγνώριζον πολλὰ ποιήματα, ποῦ κλείει μέσα της αὐτὴ ἡ συλλογή, τὰ ὁποῖα εἶχα ἀκούσει ἀπὸ τὰ χείλη τοῦ ἰδίου ποιητοῦ καὶ διαβάσει ἐδῶ κ᾽ ἐκεῖ εἰς διαφόρους ἐφημερίδας καὶ περιοδικά.

Εἶναι φίλος μου ὁ Ἰωαννίδης καὶ φίλος μου ἀγαπητός, δι᾽ αὐτὸ θέλω νὰ τοῦ εἴπω ὅλα ὅσα καταλαβαίνω διὰ τὴν ἐργασίαν του, χωρὶς νὰ τοῦ κρύψω τίποτε, ὅπως δηλαδὴ θέλω νὰ κάμῃ τὸ ἴδιον καὶ εἰς ἐμὲ κάθε φίλος, ποῦ μὲ ἀγαπᾷ.

Ἡ τέχνη βέβαια εἶναι ἕνα θεῖο πρᾶγμα, ποῦ ᾽μοιάζει μὲ τὸ ἄπειρο καὶ μὲ τὸ ἄφθαστο, ποῦ θέλει μεγάλη θυσία νὰ προσφέρῃ ἐκεῖνος, ποῦ θὰ ἔχῃ τὴν τύχη νὰ γίνῃ λειτουργὸς μέσα εἰς τὸν ἱερὸν ναόν της. Θέλει μεγάλη θυσία, ὁλοκαύτωμα, καλλίτερα ἂς εἴπωμεν, καὶ ὄχι ἄλλο πρᾶγμα, ἀλλὰ αὐτὴ τὴν ἴδια τὴν καρδιὰ τοῦ τεχνίτη. Πολὺ ὡραῖα ὁ μεγάλος Γκαῖτε, αὐτὸς ὁ βασιλεὺς τῆς κριτικῆς, ὅπως τὸν λέγει ἕνας ἄλλος μεγάλος, παρωμοίασε τὸν τεχνίτη μὲ τὴν λαμπάδα ποῦ καίει καὶ λυώνει διὰ νὰ φωτίζῃ τοὺς ἄλλους. Καὶ ὁ Β. Οὐγγῶ λέγει :

Malheur à l'enfant de la terre,
qui dans cet monde injust et vain
porte à son âme un solitaire
un reyon de l'esprit divin !

Ὁ Ἰωαννίδης εἶναι ἄξιος λειτουργὸς τῆς μεγάλης Θεᾶς. Φέρει στὴν ψυχή του τὴν ἱερὴ φλόγα τοῦ θείου πυρός. Ἀλλ᾽ αὐτὸ ἀρκεῖ διὰ τοὺς ἀναγνώστας κάθε ποιητοῦ, κάθε τεχνίτη. Οἱ λειτουργοὶ τῆς θείας Θρησκείας τοῦ Καλοῦ διαφέρουν μεταξύ των. Καὶ ἄλλοι κάθηνται σὲ χρυσοῦς θρόνους δαφνοστεφανωμένοι καὶ ἄλλοι στέκονται ὄρθιοι γύρω τους καὶ ἀσκεπεῖς. Αὐτὸ τὸ ζήτημα ἀφορᾷ ἀτομικῶς τὸν ποιητήν. Ἀδύνατον νὰ καταρτισθῇ πρόγραμμα, τὸ ὁποῖον ἂν ἀκολουθήσῃ ὁ λειτουργός, θὰ κατορθώσῃ νὰ φθάσῃ ἐκεῖ, ποῦ ὀνειρεύεται. Μόνον, μόνον, ἠμπορεῖ νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ τὰ παραδείγματα τῶν μεγάλων, τῶν ἀθανάτων τεχνιτῶν. Συμβαίνει ὅμως καμμιὰ φορὰ ποῦ ὁ τεχνίτης παθαίνει τοῦτο ἢ ἐκεῖνο ἁπλῶς, διότι δὲν ἐπρόσεξε, διότι ὁ νοῦς του καὶ τὰ μάτια του πάντα κυττάζουν ὑψηλά, ἢ ἐπιτυχαίνει τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ καλό, χωρὶς νὰ εἶναι εἰς θέσιν αὐτὸς ὁ ἴδιος νὰ τὸ ἐκτιμήσῃ. Καὶ τότε ἔρχεται ὁ φίλος του, ὁ φίλος τῆς τέχνης καὶ τοῦ κάμει μίαν παρατήρησιν διὰ τὸ πρῶτον, τοῦ λέγει τὴν γνώμην του καὶ τοῦ δίνει ἕνα ἀδελφικὸ φιλὶ διὰ τὸ δεύτερον.

Ὁ κ. Ἰωαννίδης ἔχει σχηματίσει ἤδη ὕφος ἰδικόν του. Εἶναι ποιητὴς κατ᾽ ἐξοχὴν τοῦ πόνου καὶ τῆς μελαγχολίας. Ἀπαντᾷ κανεὶς εἰς τὰ ποιήματά του στροφὰς ἀληθοῦς Βυρωνισμοῦ. Τὸ ποίημά του «Ἀλληλούϊα» εἶναι ἀληθῶς ἐν ἆσμα ἀπελπισίας. Τὸν σαρκασμὸν καὶ τὴν εἰρωνία τοῦ Haine θὰ τὰ ἀπαντήσετε εἰς πολλὰ ποιήματά του, τὰς ζωηρὰς ἀντιθέσεις καὶ καταπλήττουσαν φαντασίαν τῶν μεγάλων εἰκόνων ἐπίσης, ὡς εἰς τὸ ποίημα μὲ τὴν ἐπιγραφὴν «Γιγαντόδενδρο». Ἀλλὰ καὶ ἡ ἀλληγορία δὲν εἶναι ξένη εἰς τὸν ποιητὴν ὡς εἰς τὸ ποίημα ἡ «Γοητεία τοῦ Θανάτου». Καὶ ὁ συμβολισμὸς ὄχι ὁ βαρύς, ὁ καταπονῶν τὴν διάνοιαν, ἀπαντᾶται εἰς τὴν συλλογήν του καὶ τὸ ποίημα «Τὸ Ὄρνειο» εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ ὡραιότερα.

Ὁ Ἰωαννίδης φαίνεται, ὅτι προσέχει γράφων περισσότερον εἰς τὴν ἰδέαν ἢ εἰς τὸ καλλώπισμα τοῦ στίχου, ὅπως συμβαίνει σχεδὸν εἰς ὅλους τοὺς ποιητάς, εἰς τοὺς ὁποίους κυριαρχεῖ ἡ ἔμπνευσις καὶ τὸ αἴσθημα, ἡ καρδιά, διὰ νὰ εἴπωμεν καλλίτερον, ἢ ὁ νοῦς. Ἀκόμη ἕνα πρᾶγμα ἠμπορεῖ νὰ παρατηρήσῃ κανεὶς εἰς τὰ ποιήματα τοῦ κ. Ἰωαννίδη τὸν ρωμαντισμόν, ὁ ὁποῖος τὰ περιζώνει σὰ θάλασσα, ποῦ γυρεύει νὰ πνίξῃ τὸ ὑπερήφανο καράβι, ποῦ σχίζει τ᾽ ἀμέτρητα κύματά της.

Ἀπὸ ὅλα τὰ ποιήματα τοῦ κ. Ἰωαννίδη ἕνα μοῦ ἔκαμε ξεχωριστὴν ἐντύπωσιν, διὰ τὸ ὁποῖον μοῦ φαίνεται δὲν χωράει καμμία κριτική. Ἄνθρωπος εἶμαι καὶ ἠμπορεῖ νὰ εἶναι τοῦτο ἀδυναμία μου. Ἀδιάφορον ! Ὅτα ἤρχισα νὰ τὸ διαβάζω, ἀπὸ τῆς δευτέρας στροφῆς ἔκλαιγα

—Πουλὶ γοργὸ καὶ ἀκούραστο, τῶν οὐρανῶν διαβάτα,
ἀπὸ ποιὸν κόσμον ἔρχεσαι, ποιὰ φέρνεις μὲ μαντάτα ;
—᾽Λπ᾽ τοῦ Βοσπόρου ἔρχουμαι τὰ μαγεύμενα δάση,
ὅπου ὅλος νειᾶτα καὶ ζωὴ καὶ σὺ εἶχες περάσει.

—'Πές μου, πουλί μου, εἶναι ἀνοιχτὸς ὁ δρόμος μου καὶ πάλι,
ποῦ φέρνει 'ς τῆς πατρίδας μου τὸ πράσινο ἀκρογιάλι ;
—'Ο δρόμος, ποῦ ἐταξείδεψες, ἐφύτρωσεν ἀγκάθια
καὶ 'σὰν ἀνθὸς θὰ μαραθῇς 'ς τῆς ξενητειᾶς τὰ πάθια.

—'Πές μου, πουλί μου 'ς τὸ χωριὸ ποῦ εἶμαι γεννημένος.
ἆρά γε ἀκόμα ὁ πλάτανος νὰ ζῇ ὁ στοιχειωμένος ;
—'Αστροπελέκια βροντερὰ ἐκάψαν τὴν κορφή του
κἔνας Σταυρὸς ἀπόμεινε γιὰ ἐσέν' ἀπ' τὸ κορμί του.

—'Πές μου, πουλί μου ὁ ποταμὸς κυλάει τὰ νερά του
ἀπ' τοῦ χωριοῦ μου τὸ 'ψηλὰ βουνὰ 'στὸν κάμπο κάτου ;
—Καὶ ὁ ποταμὸς ἐστείρεψε καὶ 'ς τὴν ξερὴ πλαγιά του
ὁλονυχτῆς τὰ 'ξωτικὰ τραγούδια λέν' θανάτου.

—'Πές μου, πουλί μου, 'ςτὸ γιαλό, 'σὰν τὴν νεραϊδοπούλα,
ψαρεύει ἡ χαϊδεμένη μου ξανθὴ γειτονοπούλα ;
—'Στὸ περιγιάλι. ποῦ ἔκλαιε τὸν δόλιο ἐραστή της,
τὸ κῦμα τὴν ἀγκάλιασε κἐπάψανε οἱ καϋμοί της.

—'Πές μου, πουλί μου, 'σὰν καὶ πρὶν κάθε γιορτὴ καὶ σχόλη
τροπάρια γάμου ἀντιλαλοῦν τῆς ἐκκλησιᾶς οἱ θόλοι ;
—'Πέρασε ἐκεῖνος ὁ καιρὸς καὶ οἱ χρόνοι οἱ ζηλεμένοι.
Τώρα ἐκεῖ θρηνολογοῦν φτωχοὶ καὶ ἀπελπισμένοι.

—'Πές μου, πουλί μου, ἔρχουνται, 'σὰν πρὶν χελιδονάκια
γιὰ νὰ φωλιάσουν 'ς τοῦ φτωχοῦ χωριοῦ μου τὰ σπιτάκια;
—'Αλλοίμονον ! Δὲν πάει πλειὸ ἐκεῖ πουλὶ κανένα.
Ἔγεινε στάχτη τὸ χωριὸ καὶ εἶν' ὅλα ρημαγμένα.

—'Πές μου, πουλί μου, ἀντιλαλεῖ τὸ σήμαντρο ἀκόμα,
ὡσὰν φωνὴ μελῳδικὴ ἀπὸ ἀρχαγγέλου στόμα ;
—Ὄντας ἐκάη τὸ χωριό, ἐβόγγησε κἐκεῖνο
καὶ 'ραγισμένο ἔψαλε τὸ νεκρικό του θρῆνο.

—'Πές μου, πουλί μου, ἀσπρόμαλλος πατέρας 'ς τὸ λιμάνι
φυλάει νὰ ἰδῇ τὸ ἄμοιρο παιδί του, πρὶν πεθάνῃ ;
—'Κουράσθησε ὁ γέροντας καὶ νὰ πλαγιάσῃ πάει
'ς τῆς πολυαγαπημένης του γερόντισας τὸ πλαϊ.

—'Πές μου, ὦ πουλί μου, τί ἔμεινε ἀπ' τὴ χρυσῆ μου νειότη,
ἀπὸ τὰ τόσα μου ὄνειρα καὶ ἀπ' τὴν χαρὰ τὴν πρώτη ;
—Ἄχαρε ξένε! Μόνο μιὰ ἐλπίδα σ' ἀπομένει :
νὰ σὲ κοιμίσῃ ὁ θάνατος ἐδῶ, 'ς τὴ γῆ τὴν ξένη !

Ἕνα ἄλλο ποίημα τῆς συλλογῆς « Μαδιὰμ », εἰμποροῦσε κάλλιστα νὰ ὑπογράψῃ ὁ Παράσχος ἢ καὶ ὁ Βαλαωρίτης. Προηγουμένως ὡμιλήσαμεν περὶ ρωμαντισμοῦ ἀπαντωμένου εἰς τὰ ποιήματα τοῦ 'Ιωαννίδη. Πρέπει νὰ ἐξηγηθῶμεν, διότι δὲν ἐννοοῦμεν αὐτὸν διάφορον διόλου τοῦ ρωμαντισμοῦ τοῦ Βαλαωρίτου αἴφνης ἢ καὶ ἄλλων μεγάλων ποιητῶν.

'Απ' αὐτὸ τὸ ποίημα καὶ ἀπὸ πολλὰς ἄλλας ὡραιοτάτας στροφὰς ὁ 'Ιωαννίδης εἶναι δι' ἐμένα ποιητὴς μὲ ὅλα του καὶ δὲν 'μπορῶ παρὰ νὰ τὸν συγχαρῶ ἀπὸ τὴν καρδιά μου διὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν ποιημάτων του, τὴν ὁποίαν θερμότατα συνιστῶ σὲ κάθε φιλόμουσον καὶ διὰ τὴν ἱερὰν συγκίνησιν ποῦ μοῦ ἔκαμε τὸ τελευταῖον αὐτὸ ἰδίως ποίημα, συγκίνησιν τὴν ὁποίαν δὲν θὰ λησμονήσω ποτὲ εἰς τὴν ζωήν μου.

Χρῖστος Βαρλέντης

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Οἰκονομικὸν μαγειρεῖον.— 'Η πριγκήπισσα τῆς Οὐαλλίας ἐτέλεσεν ἐν τῷ Ἄστει τοῦ Λονδίνου τὰ ἐγκαίνια μεγάλου ἑστιατορίου προωρισμένου νὰ χορηγῇ εἰς μετριωτάτας τιμὰς φαγητὸν κατάλληλον εἰς ἀνθρώπους διατελοῦντας ἐν ἀπορίᾳ ἀντὶ 45 λεπτῶν θὰ ἔχει τις τὸ δικαίωμα εἰς μίαν σοῦπαν, εἰς ἓν μπιφτέκιον, εἰς δύο λάχανα καὶ εἰς ἐπιδόρπια, πάντα ἐξαιρέτου ποιότητος. Αὐτὸ τὸ ἑστιατόριον ἐγκατεστάθη εἰς οἰκίαν μὲ τέσσαρα πατώματα, δύνανται δὲ νὰ εὕρωσι θέσιν εἰς αὐτὸ 200 συνδαιτημόνες. 'Ο κ. Λίπτον, ὁ περιώνυμος ἀγωνιστὴς διὰ θαλαμηγῶν ἐδώρησε 2,500.000 φρ. εἰς τὸ συνδικᾶτον, τὸ ὁποῖον διευθύνει αὐτὸ τὸ ἑστιατόριον, τὸ πρῶτον ἐκ τῆς σειρᾶς τῶν ὁμοίων ἑστιατορίων, τὰ ὁποῖα σκέπτονται νὰ ἱδρύσωσιν εἰς πάσας τὰς συνοικίας τοῦ Λονδίνου.

❀

Γάμος τελεσθεὶς ὑπὸ μακαρίτου.— Τὰ περίεργα αὐτὰ πράγματα συμβαίνουσι μόνον ἐν 'Αμερικῇ, ἥτις ἔχει τὸ ἑξαιτερικὸν τοῦτο προνόμιον. 'Η ἐφημερὶς «Ταχυδρόμος» τῶν 'Ηνωμένων Πολιτειῶν ἀνήγγειλε γάμον τελεσθέντα διὰ γραφοφώνου. 'Η κόρη διαμαρτυρομένου ἱερέως ἐν τῷ κράτει τῆς Νέας Ὑόρκης διατελοῦσα εἰς τὰς παραμονὰς τῆς νυμφεύσεως, μετέβη νὰ διέλθῃ ἡμέρας τινὰς πλησίον φίλων οἰκούντων εἰς τὰ μεσημβρινὰ διαμερίσματα τοῦ κράτους. Ἦτο συμπεφωνημένον νὰ τελέσῃ τὸν γάμον αὐτὸς ὁ πατήρ. 'Αλλὰ κατὰ τὴν ἀπουσίαν τῆς θυγατρὸς κατέπεσεν οὗτος αἰφνηδίως ἀσθενὴς καὶ ἐπειδὴ ἐπέκειτο ὁ θάνατος, ἠθέλησε τουλάχιστον νὰ διατηρήσῃ τὴν ὑπόσχεσίν του, τελῶν αὐτὸς τὸν γάμον τῆς θυγατρός του 'Ηθέλησε νὰ ἀκουσθῇ ἡ φωνή του κατὰ τὴν θρησκευτικὴν τοῦ γάμου ἀκολουθίαν, ἐζήτησε δὲ δὲ φωνόγραφον καὶ ἐνώπιον τοῦ μηχανήματος ἀπήγγειλε τὰ συνήθη ἐρωτήματα εἰς τοὺς μελονύμφους καὶ τὰς ἱερὰς τοῦ γάμου εὐχάς. Μετὰ ταῦτα ὁ πατὴρ ἱερεὺς ἀνεπαύθη ἐν εἰρήνῃ εἰς Κύριον, ἡ δὲ θυγάτηρ του ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν, ἵνα παραστῇ εἰς τὴν κηδείαν τοῦ πατρός. 'Ο γάμος αὐτῆς ἐτελέσθη μετὰ μίαν ἑβδομάδα διὰ τῆς φωνῆς τοῦ πατρός, ὅστις ἀπήγγειλε διὰ τοῦ γραφοφώνου τοὺς ἀπαγγελθέντας λόγους καὶ ἵνωσε τὴν νεάνιδα μὲ ἕνα ἔμπορον τῆς Λουϊζιάνας. Οἱ μελόνυμφοι ἐτέθησαν πρὸ τοῦ μηχανήματος καὶ τότε ἐξῆλθον ἀπὸ τούτου ὡς ἀπαγγελλόμενα ὑπὸ φωνῆς νεκροῦ τὰ σχετικὰ ἐρωτήματα πρὸς τὸν γάμον καὶ αἱ κατόπιν εὐχαί.

❀

Ἀνακάλυψις ἀρχαιολογική.—'Ανασκαπτομένης ἐν Γαλλίᾳ τῆς ἀρχαίας ρωμαϊκῆς πόλεως Βαρατσίας ἀπεκαλύφθη οἰκοδόμημα 18 μέτρων μήκους καὶ 9 πλάτους, ἀνευρέθησαν δὲ ζωγραφήματα Μωσαϊκά, ἀγγεῖα τῆς Σάμου μὲ πολυτελῆ ἀνάγλυφα καὶ ἄλλα διάφορα. 'Ανεκαλύφθησαν προσέτι αἱ πέντε κυριώτεραι ὁδοὶ τῆς πόλεως, ἔχουσαι 6 - 7 μέτρων πλάτος, ὡς καὶ ἡ ρωμαντικὴ ὁδὸς ἡ συνδέουσα τὴν πόλιν, ἥτις ἔχει 5 μέτρων πλάτος. 'Η πόλις Βαρατσία κατεστράφη τὸν τέταρτον αἰῶνα μετὰ Χριστόν.

❀

Ἐπεισόδιον Γουλιέλμου.—'Από τοῦ μηνὸς 'Οκτωβρίου 1898 πάντα τὰ σώματα τῆς ἐν Βερολίνῳ φρουρᾶς

κατέχουσι τὰς εἰκόνας τοῦ Αὐτοκράτορος καὶ τῆς Αὐτοκρατείρας. Τὸ μέτρον τοῦτο ἐφηρμόσθη ἕνεκα λίαν δυσαρέστου ἐπεισοδίου συμβάντος εἰς τὸν Γουλιέλμον Β'. 'Ημέραν τινὰ περιεπάτει μὲ πολιτικὰ ἐνδύματα εἰς τὴν λεωφόρον τῶν Φιλυρῶν καὶ ἐκεῖ συνῆψε συνομιλίαν μὲ ἕνα ὑπάλληλον φρουροῦντα τὰ τηλεβόλα τὰ κυριευθέντα ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1870. 'Ο αὐτοκράτωρ ἤκουεν. 'Ο γηραιὸς ὑπάλληλος εἰς ἁπλοῦς Πομερανός, ἀγνοῶν τὸν ἄνθρωπον μεθ' οὗ συνωμίλει, τῷ εἶπε κατὰ λέξιν «Κόψε τὸν λαιμό σου κατεργάρη, τὰ κανόνια μου δὲν σὲ ἐνδιαφέρουν. Πήγαινε στὴ δουλιά σου μὲ τὴν ἀσχημομοῦρά σου !»

'Ο αὐτοκράτωρ ὑβρισθεὶς τόσον σκαιῶς, προσεκάλεσε τὸν ὑπολοχαγὸν τῆς φρουρᾶς, ἀνήγγειλε τὶς εἶνε καὶ ἐπέβαλε τιμωρίαν εἰς τὸν ἀφελῆ Πομερανὸν Γρεναδιέρον, τὴν δὲ ἐπιοῦσαν κατέκλυσε τοὺς στρατῶνας τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς μὲ τὰς εἰκόνας του καὶ τὰς εἰκόνας τῆς αὐτοκρατείρας.

❀

Ἡ προῖξ τῆς Στεφανίας. 'Η ἀρχιδούκισσα Στεφανία ὀλίγον ἔλειψε νὰ μὴ δυνηθῇ νὰ νυμφευθῇ δι' ἔλλειψιν προικός. 'Ο πατήρ της Λεοπόλδος, ὁ βασιλεὺς τοῦ Βελγίου, ἠρνήθη ρητῶς νὰ τῇ χορηγήσῃ καὶ ἓν λεπτὸν διὰ τὸν δευτερον γάμον. Εὐτυχῶς διὰ τὴν Στεφανίαν ὁ αὐτοκράτωρ Φραγκῖσκος 'Ιωσήφ, ὁ πάντοτε ἱπποτικός, ἠσφάλισεν αὐτῇ προῖκα ἐκ 500,000 φιορινίων καὶ συγχρόνως τῇ προσήνεγκε γαμήλια ἐνδύματα, σκεύη, ἔπιπλα καὶ κοσμήματα, ἀξίας 250,000 φιορινίων. Χάρις εἰς τὴν ἐλευθεριότητα τοῦ πενθεροῦ της ἡ Στεφανία θὰ εὑρεθῇ λοιπὸν μεταξὺ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν καλῶς προικισθεισῶν πριγκιπισσῶν.

❀

Κέρδη ράπτου Παρισινοῦ. Κατὰ τὰς τελευταίας ταύτας ἑβδομάδας ὀλίγον ἔλειψε νὰ γίνῃ θορυβώδης ἐπερώτησις ἐν τῇ γαλλικῇ βουλῇ, διὰ τὴν ἀπονομὴν παρασήμου εἰς τὸν κ. Πακκέν, τὸν μέγαν ράπτην τῶν Παρισίων. 'Ιδοὺ χάριν περιεργείας τὰ κέρδη αὐτοῦ τοῦ περιωνύμου καταστήματος κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος. Τὰ κέρδη αὐτοῦ ἀνῆλθον εἰς 1,640,000 φράγκα, ἐξ ὧν ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία Πακκὲν θὰ λάβωσι ποσοστὰ 211,000 φράγκων.

❀

Ἡ κλεπτομανία τῶν ἰατρῶν.— Φαίνεται ὅτι ἰατροί τινες προσβάλλονται ὑπ' αὐτῆς τῆς εἰδικῆς ἀσθενείας, ἥτις καλεῖται κλεπτομανία. 'Ο Λαβάτερ ἀναφέρει ἰατρόν, ὅστις οὐδέποτε εἰσήρχετο εἰς οἰκίαν ἀσθενοῦς του, χωρὶς νὰ κλέψῃ ἀντικείμενόν τι. 'Αφοῦ τὸ ἔκλεπτε, δὲν ἐσκέπτετο πλέον περὶ αὐτοῦ καὶ τὴν ἐσπέραν ἡ σύζυγός του ἀνερεύνα τὰ θυλάκιά του καὶ ἀνέσυρεν ἀπὸ αὐτὰ κλειδία, ψαλλίδια, δακτυλίθρας, μαχαίρια, κουτάλια, ἐνώτια, πολλὰ ἄλλα, τὰ ὁποῖα ἐπέστρεφεν εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας. Εἷς ἄλλος ἔξοχος ἰατρός, ὅτι εἰς ἀνατόμος ἐκ τῶν ἐπιφανῶν συνεπλήρου τὰς συλλογάς του, κλέπτων τὰ μουσεῖα. 'Αλλὰ καὶ ἐν τῷ μουσικῷ κοσμῳ αἱ κλεπτομανίαι εἶνε πολυάριθμοι.

❀

Ὁ ἐφευρέτης τῆς τυπογραφίας. —'Επιτροπὴ ἐσχηματίσθη ἐν Στουτγάρδῃ, ἵνα ὀργανώσῃ ἑορτὰς ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς ἑκατονταετηρίδος τοῦ 'Ιωάν. Γουττεμβέργιου. Ὅλοι οἱ τυπογράφοι τῆς Βιρτεμβέργης θὰ τηρήσωσιν ἀργίαν κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς 3 καὶ τῆς 4 'Ιουνίου. 'Αγνοεῖται ἡ ἀκριβὴς χρονολογία τῆς γεννήσεως τοῦ ἐφευρέτου τῆς τυπογραφίας, ὁ Βουλλιὲ λέγει, ὅτι ἐγεννήθη ἐν Μαγεντίᾳ περὶ τὸ 1400 καὶ τὸ λεξικὸν τοῦ Μέγερ ὁρίζει τὸ 139 ὡς ἔτος γεννήσεως. 'Ο Γουττεμβέργιος ἀπεβίωσεν εἰς τὴν αὐτὴν πόλιν κατὰ 'Ιανουάριον τοῦ 1468.

Τὸ πρῶτο γράμμα.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΠΑΣΤΙΕΡΑΣ

Κατὰ σύστημα Νεαπολιτανικόν.

Λαμβάνετε 466 περίπου δράμια σίτου λευκοῦ καλῆς ποιότητος, τὸν ὁποῖον καθαρίζετε καὶ μουσκεύετε. Κατόπιν βράζετε τὸν σῖτον μὲ νερὸ καὶ ὅταν κρυώσῃ τὸν ἀναμιγνύετε μὲ 5 $^1/_2$ λίτρας (1 $^1/_2$ ὀκα καὶ 60 δράμ.) ἐκλεκτῆς μυζήθρας, ἡ ὁποία δὲν πρέπει νὰ περιέχῃ τυρόγαλο, μὲ μίαν λίτραν (120 δράμ.) ζαζαροπήκτου κολοκυνθίας (κάνδιτο) κεκομμένης εἰς μικρὰς φέττας, μὲ $^1/_2$ λίτρα (60 δράμ.) ζαχαροπήκτου κίτρου, ψιλοκομμένου· εἰς ταῦτα προστίθενται 20 κρόκοι αὐγῶν νωπῶν, ἑνὸς ὀγδόου οὐγγίας (1 $^1/_2$ δράμ.) κανέλλας κοπανισμένης καὶ δύο λιτρῶν καὶ 9 οὐγγιῶν (330 δραμ.) ζαχάρεως ἐκλεκτῆς.

Τὸ οὕτω παρασκευασθὲν ζυμάρι (πάστα) τοποθετεῖτε εἰς τὸν ταβᾶν, τοῦ ὁποίου ὁ πυθμὴν καὶ τὰ πέριξ καλύπτονται διὰ φύλλου πάχους ἑνὸς ταλλήρου. Πρὸ τῆς τοποθετήσεως αὐτοῦ φροντίζομεν νὰ ἀλείφωμεν τὸν ταβᾶν διὰ λίπους χοιρίου ἢ βουτύρου. 'Ιδοὺ πῶς κατασκευάζεται ἡ ζύμη τοῦ φύλλου. Ζυμώνουν μὲ νερὸν (ἐννοεῖται) αὐγὰ ρίπτοντες ὀλίγον καὶ κατὰ διαστήματα λίπος χοίρου ἢ βουτύρου καὶ δουλεύεται καλὰ καὶ ἐπ' ἀρκετὴν ὥραν.

Τέλος ἡ ἄνω ἐπιφάνεια τῆς παστιέρας καλύπτεται ἀπὸ ταινίας φύλλου προεργομένου ἐκ τῆς ἰδίας πάστας, ἐξ ἧς κατεσκευάσθη καὶ τὸ φύλλον κατὰ τρόπον τινά, ὥστε ἡ ἐπιφάνεια νὰ ὑπενθυμίζῃ κύβους.

Τοῦτο ἐπιτυγχάνεται τοποθετουμένων τῶν ταινιῶν καθέτως πρὸς ἀλλήλας.

Στέλλετε εἰς τὸν φοῦρνον καὶ ὅταν ἐπιστρέψῃ, ἐπιπάσσεται διὰ κόνεως ζαχάρεως. Προσφέρεται εἴτε ζεστὴ εἴτε κρύα.

('Εκ τοῦ ἰταλικοῦ).

Ὁ τελευταῖος ἡμῶν ἀτυχὴς πόλεμος εἶχεν οἱονεὶ ἀπονάρκωσει πᾶσαν σκέψιν ἐθνικήν. Πᾶσα ἰδέα περὶ τῶν ὑπὸ τὸν ζυγὸν στενόντων Ἑλλήνων δὲν ἐτόλμα νὰ ἐξωτερικευθῇ, πιεζομένη ὑπὸ τῶν γεγονότων καὶ τῆς ἐκβάσεως τοῦ ἀπαισίου πολέμου. Πᾶς τις ἐσκέπτετο καὶ σκέπτεται τὴν οἰκτρὰν οἰκονομικὴν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν περιῆλθε τὸ ἐλεύθερον Ἑλληνικὸν Κράτος, ἕνεκα τῆς ὁποίας ἐπεκάθησεν ἐπ' αὐτοῦ ὁ Διεθνὴς Ἔλεγχος· καὶ τὸ χείριστον, ὅτι σχεδὸν οὐδόλως δεικνύομεν σημεῖα διορθώσεως μετὰ τὴν ἧττταν ἐκείνην.

Ἡ ἐπέτειος ὅμως ἑορτὴ τῆς Ἐθνικῆς ἡμῶν Παλιγγενεσίας, ἡ 25 Μαρτίου τοῦ 1900 ὑπῆρξεν ἡ πρώτη μετὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον ἡμέρα ἡ ἐξεγείρασα καὶ ἐνθουσιάσασα τὰς ἰδέας καὶ τὰ αἰσθήματα, ὑπὸ τῶν ὁποίων πᾶς Ἕλλην πρέπει νὰ οἰστρηλατῆται, πρέπει δὲ νὰ σημειωθῇ αὕτη ὡς ἡ ἀναζωπύρησις τῶν προγονικῶν πόθων ἡμῶν.

Πανταχοῦ τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος ἐφέτος ἡ ἐθνικὴ ἡμῶν ἑορτὴ ἐπανηγυρίσθη μετ' ἀκρατήτου ἐνθουσιασμοῦ· ἀλλ' ἐν τῇ πρωτευούσῃ μετὰ τοσούτου καὶ τοιαύτης θέρμης, ὥστε ὑπερέβη καὶ τὰς προσδοκίας, πρὸς τοῦτο δὲ συνετέλεσε καὶ ἡ Ἑταιρία τῶν ἑορτῶν. Μετὰ τὴν ἐπίσημον δοξολογίαν, καθ' ἣν παρέστησαν οἱ Βασιλεῖς μεθ' ἁπάσης τῆς οἰκογενείας αὐτῶν καὶ τὴν ἄνοδον τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἐν τῷ ἀνακτόρῳ, ἐν τῷ ὁποίῳ παρεδόθη τῷ ὑπουργῷ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπὸ τοῦ Βασιλέως ὁ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ὑπογραφεὶς παρ' αὐτοῦ νέος νόμος περὶ γενικῆς διοικήσεως τοῦ στρατοῦ, συνοδευθεὶς ὑπὸ τῶν εὐχῶν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, ὅπως ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ Ἔθνους πραγματοποιηθῇ, παρεστάθησαν ἐν τοῖς τῶν Ἀθηνῶν θεάτροις διάφορα πατριωτικὰ ἔργα, ὁ Ἀθανάσιος Διάκος, ἡ Ἅλωσις τῆς Τριπόλεως κτλ., τὰ ὁποῖα ἀπήλαυσαν οἱ κάτοικοι δωρεάν. Ἐγένετο πολυπληθεστάτη συνάθροισις ἐν τῷ Ζαππείῳ, ἔνθα ὁ μελίρρυτος ῥήτωρ καὶ καθηγητὴς τῆς Ἱστορίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Σ. Λάμπρος ἀπήγγειλε τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας, κατασυγκινήσαντα τὸ πλῆθος. Τὸ καινοφανέστερον δέ, τὸ ἐνθουσιωδέστερον, τὸ συγκινητικώτατον τῶν θεαμάτων ὑπῆρξεν ἡ ἐμφάνισις ἁπάντων τῶν μαθητῶν ὅλων τῶν σχολείων τῆς πρωτευούσης, βαδιζόντων ἐν ζηλευτῇ τάξει καὶ ρυθμικότητι, ψαλλόντων μετὰ σφρίγους πατριωτικὰ ἄσματα καὶ φρενητιωδῶς ζητωκραυγαζόντων ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους. Τὴν ἑσπέραν τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ λαμπαδηφορία, ἀλλ' ἕνεκεν τοῦ βροχεροῦ καιροῦ ἀνεβλήθη διὰ τὴν ἑπομένην, ὁπότε καὶ ἐγένετο ἐν πλήρει ἐπιτυχίᾳ, ὡς καὶ ἡ φωταγώγησις τῆς Ἀκροπόλεως, ὥστε μαγικὸν ὄνειρον φαινομένης. Ἐλησμονήσαμεν ὅμως νὰ εἴπωμεν ὅτι τὰ φωτοτόξα τῶν πλατειῶν τῆς Ὁμονοίας, Συντάγματος καὶ τῆς ὁδοῦ Σταδίου εἶχον ἀναφθῇ, ἀποτελοῦντα ἀληθὲς πανόραμα, ὁ δὲ κόσμος ἦτο τόσος πολύς. ὥστε εὐτυχεῖς λογιζόμεθα, ὅτι δὲν ἔλαβε χώραν θάνατός τις ἐξ ἀσφυξίας.

Ἂν δὲ τοιοῦτος θάνατος ἀπεσοβήθη, ἀλλεπάλληλοι τοιοῦτοι συνέβησαν κατὰ τὸν μῆνα αὐτὸν καὶ δὴ παρὰ φοιτητῶν, ἐξ αὐτοκτονιῶν· δὲν ἠξεύρομεν ἐπὶ πόσον θὰ ἐξακολουθήσῃ αὐτὸ τὸ κακόν, τὸ παρατηρούμενον κατ' αὐτοὺς ἰδίως τοὺς μῆνας, ἀριθμοῦμεν μέχρι τοῦδε πλέον τῶν τεσσάρων αὐτοκτόνων.

Κισσός.

Ἀπὸ τὴν Μαγειρικήν.

Φράουλες ψωμὶ

Καθαρίζεις 100 δράμ. φράουλας τὰς περνᾷς ἀπὸ τὴν σύταν εἰς μίαν λεκάνην προσθέτεις 300 δράμ. σιρόπι μὲ βανίλλια καὶ ζουμὶ ἀπὸ δύο πορτοκάλια καὶ δύο λεμόνια λυώνεις 15 δράμ. ζάχαριν εἰς 50 δράμ. ὕδωρ ἀνακατώνεις καὶ γεμίζεις τὴν φόρμαν εἰς τὸν πάγον καὶ ὅταν παγώσουν κενώνεις.

Κρέμα Ἰταλικὴ

Ῥίπτεται εἰς μίαν κατσαρόλαν 4 ποτήρια μαδέρας, μισὴ ὀκᾶ ζάχαρι, ὀλίγη κανέλλα ψιλὴ καὶ 16 κρόκους αὐγῶν. Βάζετε εἰς δυνατὴν φωτιὰν καὶ ὅταν ἀφρίσῃ καλῶς, τὴν σερβίρετε.

ΓΝΩΜΑΙ ΘΕΟΓΝΙΔΟΣ

— Ὅταν εὐεργετῇς τοὺς κοινοὺς ἀνθρώπους πράττεις δύο κακά· πρῶτον μὲν στερεῖσαι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δίδεις, καὶ τέλος δὲν θὰ σοῦ γνωρίσῃ καμμίαν χάριν.

— Ἐὰν ἔτυχε νὰ εὐεργετηθῇς παρ' ἐμοῦ, δὲν θέλω νὰ μοῦ γνωρίζῃς καμμίαν χάριν· ἐὰν δὲ λάβῃς ἐκ νέου ἀνάγκην νὰ ἔλθῃς πάλιν εἰς τὸν οἶκόν μου.

— Καὶ ἕως ὅτου μὲν ἔπινον ἀπὸ τὴν κρήνην ἐκείνην ἡ ὁποία εἶχε τὸ πολὺ ὕδωρ, μοῦ ἐφαίνετο γλυκὺ καὶ καλόν, τόρα μως ὅταν ἐθολώθη καὶ ἀνεμίχθη μὲ τὸ χῶμα, τόρα θὰ εὕρω καὶ ἐγὼ ἄλλην πηγὴν ἢ ποταμόν.

— Μή ποτε ἐπαινέσῃς ἄνθρωπον πρὶν νὰ τὸν γνωρίσῃς καλῶς ποῖος ἤθελεν εἶνε, κατὰ τοὺς τρόπους, κατὰ τὴν τάξιν, καὶ κατὰ τὴν ὀργήν.

— Πολλοὶ βεβαίως κίβδηλοι πανοῦργον χαρακτῆρα ἔχοντες κρύπτονται φαινόμενοι προσωρινῶς καλοί. Ταῦτα ὅλα τὰ ἀποκαλύπτει ὁ χρόνος, ὁ ὁποῖος φανερώνει τὸν χαρακτῆρα ἑνὸς ἑκάστου. Καὶ ἐγὼ βεβαίως ὡς πρὸς τοῦτο πολλάκις ἀπέτυχον· ἔπταισα ἑπομένως ὅπου σὲ ἐπῄνεσα πρὶν σοῦ γνωρίσω τὸν χαρακτῆρα καλῶς· ἤδη ὅμως ὥσπερ ναῦς σταματῶ τὸν δρόμον μου, καὶ βαίνω τὴν παραθαλασσίαν.

— Οὐδεὶς τῶν ἀνθρώπων, τὸν ὁποῖον ἀφοῦ σκεπάσῃ ἡ γῆ καὶ καταβῇ εἰς τὰ δώματα τῆς Περσεφόνης (ἅδην), θὰ εὐχαριστῆται πλέον, οὔτε ἀκούει τὴν λύραν, οὔτε τὸν αὐλόν, οὔτε τοῦ Διονύσου τὰ δῶρα ἐὰν τοῦ προσφέρῃ τις. Ταῦτα βλέπων καὶ ἐγὼ θὰ προσπαθήσω νὰ εὐχαριστήσω τὴν καρδιά μου, ἐφ' ὅσον θὰ φέρω ἐλαφρῶς τὰ γόνατα καὶ τὴν κεφαλήν.

Μουσικὸν τεῦχος κομψότατον καὶ καλλιτεχνικώτατον ἐξεδόθη ἐσχάτως ὑπὸ τῆς μουσικωτάτης πιανίστας Δος Φ. Ν. Ἀρσένη. Περιέχει δὲ Ὕμνον πρὸς τοὺς ἐθνομάρτυρας Φιλιππίδην καὶ Πασχίδην, γλαφυρώτατον πρόλογον τοῦ ποιητοῦ κ. Σ. Μαρτζώκη καὶ διωδίαν Μαρασμός, ποίησιν τοῦ κ. Ἀχ. Καραβία. Συνιστῶμεν τοῦτο θερμῶς καίτοι ἐκδοθὲν εἰς ὀλίγιστα ἀντίτυπα.